Jaargang 108. Dingsdag, 11 December 1849. No. 99.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

...j deze Courant behoort een Bijvoegsel.

...EDELIJKE SCHOOLCOMMISSIE te *Groningen* ...ij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, ...eds in de *Nieuwe Bijdragen ter bevordering van het ... en de Opvoeding, enz.*, voor de maand NOVEM... ...ezes jaars is aangekondigd, de BIJZONDERE ... der TWEEDE KLASSE te dezer stede, openge... ...oor het overlijden van den Onderwijzer P. TAAP... ...eder zal worden vervuld, en roept mitsdien de ...WIJZERS, welke bevoegd en genegen mogten zijn, ...naar te staan, op, om hunne AKTEN van ALGE... TOELATING en BEWIJZEN van GOED GE... ...en van KLASSIKAAL ONDERWIJS, vóór den ...MAANDAG in DECEMBER dezes jaars, *franco* in ... ter SECRETARIJ dezer STAD.

...NGEN, 25 November 1849.

Namens de Stedelijke Schoolcommissie voornd.,
L. B. LOHMAN, *Secretaris.*

...ERPACHTING EN VERHURING.

...EMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Gro...* ...zijn voornemens, door hunnen Gecommitteerde, op ...DAG, den 22sten December 1849, des voormiddags ...ur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS ...tad,

Te *verpachten:*

...et MODDERGELD voor 't jaar 1850.

...et STADS CONTINGENT of het EEN VIERDE ...ACHTLOONEN van het VEER van *GRONINGEN ...NSCHOTEN* en op *NOORDBROEK* en *vice versa*, ...aar 1850.

...et STEDEGELD op de WEKELIJKSCHE, als... ...p de VOOR- en NAJAARS-VEEMARKTEN enz. ... jaren.

...et STEDEGELD van de PAARDENMARKTEN voor ...1850.

Te *verhuren:*

...et STADS-GROENLAND bijlangs het zoogenoemde ...*npad*, buiten de Ebbinge- en Boteringepoorten, om ...iden, in één perceel, voor 3 jaren.

...beide EERSTE STUKKEN van het STADS-GROEN... ten Noorden van de *Bloemstraat*, om te Weiden, ...perceel, voor 2 jaren.

...et REGT van VISSCHEN, aan de Stad toekomende, ...rceelen, voor 't jaar 1850.

...et REGT van JAGT in het Stadsveld te *Wolter...* ...oor 't jaar 1850.

...et REGT van JAGT in het Jagtveld van *Appingedam*, ... perceelen, als *a)* ten *Zuiden* en *b)* ten *Noorden* van ...*msterdiep*; wordende dit Regt bij de Stad met Jonk... ... POLMAN GRUIJS bezeten.

...Voorwaarden van Verpachting en Verhuring zullen ...den ter STADS-SECRETARIJ ter lezing liggen.

...INGEN, 6 December 1849.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

...ETAALMEESTER in het Arrondissement *Groningen* ...kennis, dat gedurende deze Maand ten zijnen Kan... ...e ontvangen zijn de TRAKTEMENTEN over de ...DE DRIE MAANDEN 1849, aankomende de REG... ...IJKE AMBTENAREN, de HOOGLEERAREN en ...ENAREN aan de HOOGESCHOOL, de ONDER... ...ERS aan het GYMNASIUM en LAGERE SCHO... de HERVORMDE en LUTHERSCHE PREDI... ...EN, DOOPSGEZINDE LEERAREN, ROOMSCH... ...OLIJKE PASTOORS, de AMBTENAREN van het ...STER, de POSTERIJEN, WATERSTAAT, MA... en van 's RIJKS MUNT; desgelijks, voor de belang... ...den buiten de Stad woonachtig, ten KANTORE van ...NTVANGERS der DIRECTE BELASTINGEN in ... GEMEENTE.

...RONINGEN RENGERS.
... December 1849.

RUSLAND.

PETERSBURG, 11 November.

... verschrikkelijke orkaan, welke Woensdag middag ...ing ontstond, dreef het water uit de Newa in zijne ...g terug, terwijl de golven der Oostzee stadwaarts ...d werden. Met elke minuut steeg het water, zoo... ...et weldra ongeveer zeven voet boven den gewonen stand ...t had. Uit de vesting en de oude admiraliteit wer... ...e kanonnen elk kwartier gelost, als een teeken van ...enemende gevaar. Angst en schrik had zich van een ...meester gemaakt. De Isaaksbrug was vernield en de com... ...atie met Wassili-Ostrow, dat deels onder water stond, ...ken. In de zoogenoemde galeijen-haven zaten de on... ...kige bewoners op de daken, want beneden was alles ...ater. Dit gedeelte is trouwens zeer laag gelegen, en ...n minsten storm onder water. Ook op de zoogenoemde ...aliteitszijde drong het water op den vasten grond en be... ... onderscheidene straten. Des middags te vijf uur sloeg ...nd gelukkig om en het vreeselijke gevaar was voorbij. De ... dreef vol hout, 30 groote houtvlotten waren vernield; ...geslagen booten, badhuizen, enz., werden in de rivier ...rd. Te Wassili-Ostrow moet een groote tweemaster ... in de stad gedreven zijn en thans in eene der straten ...en droogen grond zitten. In de kanalen was het water ...oog, dat de zich daarin bevindende schepen met hunne ...tevens op de dijken lagen.

SPANJE.

MADRID, 1 December.

... *Gazette de Madrid* deelt de officiële tijding mede, ... H. M. de Koningin *Isabella II* zich in eenen geze... ...n staat bevindt." — Volgens de Spaansche etiquette, ... deze mededeeling eerst in de derde maand gedaan. ... heeft dus hoop op een' troonopvolger. Den 10den ... heeft de Koningin haar 19de jaar bereikt. — De mi... ...s hebben zich gisteren naar het paleis begeven, om ...e Majesteiten geluk te wenschen.

ITALIE.

...n leest in het officiële *Dagblad van Rome* het volgende ...kelijk een' aanslag, die aldaar op het leven der kar... ...n, uitmakende de Regeringscommissie, zou gepleegd ... „De kardinalen, tot regel hebbende elk toe te laten ...en verlangt te spreken, ontvingen heden een' zekeren ...*elli*, ex-adjudant van het 3de bat. der ontbonden bur... ...cht. Hij reikte een verzoekschrift over, waarin hij, op ...lenden en wanhopigen toon een ambt vroeg en onmid... ...k eene gift van 100 kroonen; en zonder antwoord te wach... ...kwam hij nader, trok een mes en dreigde hen te dooden, zoo zij hem die som niet gaven. De kardinalen zochten hem te bedaren en riepen tevens hulp; toen stiet *Ceccarelli* zich het mes in de borst; hij is aan de justitie overgeleverd."

[De bijzonderheden, die het officiële blad van Rome aangaande dezen zoogenoemden aanslag meldt, zijn echter zóó onwaarschijnlijk, dat men er naauwelijks geloof aan hecht.]

DUITSCHLAND.

Men wil weten, dat de Keizer van Rusland met betrekking tot de Duitsche vraag verklaard heeft, dat hij zich in de regeling der Duitsche aangelegenheden volstrekt niet zoude mengen, zoo lang deze langs vreedzamen weg geschiede; dat hij echter maatregelen zoude nemen tegen den eersten, die eene vijandelijke houding mogt aannemen.

In eenige kringen wordt verzekerd, dat de Keizer van Rusland Oostenrijk met betrekking tot de Duitsche zaak ondersteunt.

(Deze berigten kunnen beide juist zijn, daar hier alleen sprake kan zijn van eene diplomatieke ondersteuning. Niemand gelooft aan eenen oorlog.)

— Naar luid van de geruchten, welke thans te Frankfort in omloop zijn, zal het nieuwe voorloopige Centraal Bewind *welligt nooit in werking treden*, dewijl Oostenrijk begint in te zien, dat de bepalingen van het traktaat van den 30sten September j.l., hetwelk onder geheel andere omstandigheden is gemaakt, tegenwoordig, nu het gebleken is, dat Pruissen volhardt bij zijn voornemen om een' Duitsch-Pruissischen Rijksdag bijeen te roepen, ontoereikende geworden zijn, om het aan dit Rijk toekomende gezag in de Duitsche aangelegenheden te verzekeren.

— Het Oostenrijksche ministerie zet met on vermoeiden ijver de staatkundige reorganisatie der monarchij voort. Den 28sten November is eene voorloopige keizerlijke verordening uitgevaardigd, waarbij de door de Serviërs bewoonde streken afgescheiden worden van Hongarije en tot een afzonderlijk Kroonland verheven, onder den naam van het *Woywodschap van Servië.*

WEENEN, 3 December.

Onze hoogeschool, sedert October 1848 kwijnende, herleeft. Dezer dagen had de eerste plegtige promotie plaats, of liever de plegtige opname van den tot doctor in de regten gepromoveerden heer *von Hönigsberg*. In bijzijn van een talrijk publiek bestreden drie doctoren de stellingen van den heer *v. H.* Daarna stond de minister van onderwijs op, overhandigde den nieuwen doctor in naam des Keizers een' ring met briljanten, en sprak eenige woorden over het groote gewigt eener vrije wetenschap voor den Staat.

— In het korps van *Görgey* diende een meisje, *Caroline* genoemd, die het tot den rang van luitenant gebragt heeft. Zij was een van de heldinnen der barrikaden, vlugtte na de October-gebeurtenissen naar Hongarije en trad te Presburg in een bataljon scherpschutters, onder den naam van *jager Karel.* Den 26sten Nov. stak zij de Neudorfer brug bij Presburg in den brand, terwijl zij met levensgevaar eene Oostenrijksche schildwacht voorbij sloop. Onder *Görgey* stond zij dapper bij Wurtschach in Februarij en werd tot opperjager bevorderd. Bij Kapolna liep zij gevaar van door drie Oostenrijksche kurassiers nedergehouwen te worden, maar zij doodde twee van hen en werd door een voorbij ijlenden Hongaar gered. Hare dapperheid verwierf haar den rang van luitenant. Sedert dien tijd bleef zij bij het korps van *Görgey* tot op het einde van den oorlog, in innige betrekking met een' ridmeester. Wat er nu van haar geworden is, is onbekend.

OLDENBURG, 4 December.

In de zitting van den Landdag van gisteren kwam de vraag betreffende de aansluiting van het groothertogdom aan het Berlijnsche verbond ter sprake. Nadat verscheidene afgevaardigden en ook drie ministers het woord gevoerd hadden, werd met 22 tegen 19 stemmen deze aansluiting *verworpen*. Dadelijk na dit besluit verlieten de ministers de vergadering. — In de zitting van heden deelde de minister *Zedelius* mede, *dat het ministerie zijn ontslag ingezonden had.* De Landdag werd tot den 28sten verdaagd.

BERLIJN, 5 December.

Gisteren heeft de Koning, met al de ministers, het besluit geteekend, bij 't welk de vereischte verordeningen worden voorgeschreven voor de benoeming van de leden van het *Duitsche Volkshuis;* — te weten voor de Vergadering van de afgevaardigden des volks van de Staten, welke tot het *Duitsch-Pruissisch* Verbond zijn toegetreden.

— Het nieuws van den dag blijft de vrijspraak van den heer *Waldeck*. Deze regtsvordering heeft de algemeene aandacht in de laatste dagen schier uitsluitend bezig gehouden, en schijnt de voordeelen van eene openbare behandeling van lijfstraffelijke zaken zeer te hebben doen uitkomen.

Na zijne vrijspraak werd *Waldeck* door duizenden zijner aanhangers met een luid vreugdegejuich begroet en begeleid. De paarden werden van zijn rijtuig afgespannen, en het was niet zonder moeite, dat hij zich aan deze eerbewijzen kon onttrekken. Lang daarna heerschte op de straten een onafgebroken gewoel, 't welk echter geenszins aanleiding heeft gegeven tot het verstoren der goede orde.

Gisteren avond bemerkte men in sommige deelen der stad illuminatiën, waarmede sommige burgers de bevrijding van *Waldeck* vierden. Als een bewijs, welken grooten opgang zijn proces hier ter stede verwekt heeft, kan strekken, dat de boekhandelaar *Hempel*, die daarvan een stenographisch berigt heeft uitgegeven, van de 20 afleveringen telkens 20 à 30,000 exemplaren verkocht heeft, terwijl nog dagelijks nieuwe bestellingen ontvangen worden. Hij moet met dit werk 10,000 thalers verdiend hebben.

De bewoners van zijn district hebben gisteren aan *Waldeck* een in prachtige gouden en gekleurde letters, smaakvol geschreven adres van gelukwensching, wegens zijne vrijspraak, aangeboden. Een paar uur later bood hem eene deputatie van de Berlijnsche volkspartij de zilveren burgerkroon aan. Na deze deputatie kwam nog eene uit den arbeidersstand *Waldeck* met zijne bevrijding geluk wenschen.

FRANKFORT, 5 December.

De heer *v. Radowitz*, het Pruissische lid der bondscommissie, wordt morgen alhier verwacht. De toestemmingsacte tot het Weener verdrag van den 30sten Sept., welke men in de laatste dagen stellig te gemoet zag, is nog niet aangekomen, en de aartshertog *Johan* heeft bij herhaling te kennen gegeven, dat hij zijne waardigheid eerst na het inkomen der toestemmingen van *al* de Duitsche regeringen zoude nederleggen.

[Die nederlegging wordt dan *ad Calendas Graecas* verschoven. Want *nu* heeft weder de landdag in Oldenburg, *tegen* den wensch van de Oldenburger regering, bedankt voor de deelneming. — Zie verder onder *Duitschland.*]

— Volgens een berigt uit Orsova van den 16den Nov., zullen de Hongaarsche en Poolsche uitgewekenen eerstdaags uit Schumla naar Diarbekir (Azië) gebragt worden, en deze plaats zoude ook aan den pacha *Bem* en de overige renegaten tot verblijf aangewezen zijn.

[Volgens berigten uit Konstantinopel van den 17den Nov., is de officiële betrekking tusschen de Russische en Oostenrijksche gezanten en de Porte nog niet hervat. De punten, die nog in geschil zijn, zijn deze: de Porte wil niet, zoo als Rusland verlangt, ook die Polen, welke Fransche of Engelsche paspoorten hebben, uit het land zetten; en ten aanzien van Oostenrijk wil de Porte zich niet verbinden om de Hongaarsche uitgewekenen altijd binnenslands te bewaken, maar alleen totdat de rust in Oostenrijk hersteld zal zijn.]

Van den 6den. In Silezie en Bohemen is in de laatste dagen van November een menigte sneeuw gevallen, hoedanig de oudste bewoners zich niet herinneren, dat ooit gebeurd is. Drie dagen en drie nachten sneeuwde het onafgebroken en op vele plaatsen lag de sneeuw 4 à 5 ellen hoog.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 4 December.

De Koningin-weduwe van Engeland, weduwe van *Willem IV*, is eergisteren nabij Londen overleden, ten gevolge eener lange en smartelijke ziekte, die zij met voorbeeldige gelatenheid droeg; zij was de dochter van den hertog *van Saxen-Meiningen* en werd geboren in 1792. Zij had drie kinderen, die alle korten tijd na de geboorte stierven. Het berigt van haar overlijden werd hier eergisteren morgen te 8 uur ontvangen; dadelijk werden de klokken van St. Paul en van alle kerken der hoofdstad geluid.

— In het *Gloucester Journal* leest men: De weleerw. dr. *M'Neile* gelooft, dat de cholera eene straf is, die aan ons wordt opgelegd, omdat wij het Catholicisme begunstigen, — de weleerw. hr. *Toye*, van Gateshead, meent, dat die ziekte ons is gezonden, ten einde de mannen af te schrikken van het huwen der zusters van hunne overledene vrouwen, — van zijne zijde schrijft de weleerw. hr. *Gutch*, van Leicester, het woeden der cholera toe aan de verkiezing van Joden en dissidenten tot leden van het Parlement; — anderen eindelijk zien daarin de straf wegens de weglating der woorden „*Dei Gratia*" op de nieuw geslagene tweeschellingstukken of florijnen.

Van den 5den. Eergisteren is de tweede groote buis, die een deel zal uitmaken van de ijzeren tubulaire brug over de Menai straat, op de daarvoor bestemde plaats gebragt. Dit moeijelijke werk is zonder tegenspoed volbragt.

— Te Greenock heeft een heer *Gabriel Wood* 38,000 £ consols nagelaten, voor de oprigting van een hospitaal voor behoeftige schippers.

— De rijkdom van Afrika aan olifanten is verbazend. Te Doncaster hield onlangs een zekere heer *Dalton* daarover eene voorlezing. De stad Sheffield alleen verwerkt jaarlijks voor meer dan 30,000 £ ivoor en bezigt in dezen tak van handel ruim 500 menschen, die 45,000 olifantstanden in verschillende voorwerpen herscheppen. Ten einde de fabrijken dier plaats gaande te houden, moeten dus jaarlijks 22,500 olifanten gevangen worden.

— In den namiddag van eergisteren had een schrikkelijk ongeluk plaats aan den mond der Tijne, waarbij twintig loodsen het leven verloren. Vierentwintig loodsen waren met de reddingboot, eene kleine brik, *de Betsey*, van Little Hampton, die op de Durhamsche kust strandde, ter hulpe gesneld. Terwijl zij bezig waren, de boot met een touw aan de brik vast te maken, sloeg eene stortzee haar om en stortte de bemanning in de golven. De boot dreef voort met ongekeerden bodem. Er waren geene reddingsmiddelen voorhanden en de bemanning der brik moest 20 van degenen, die tot hunne redding waren aangesneld, zien omkomen. Drie der loodsen geraakten op den bodem der boot en een aan boord van het schip. De meesten der loodsen laten talrijke gezinnen na, en het tooneel, bij de aankomst der tweede reddingboot met de gespaarde manschappen was, op het oogenblik dat de vergaderde vrouwen, vaders, zusters en moeders uitzagen aan wien de geredden behoorden, hartverscheurend.

— De depêches van den gouverneur van de Kaap, met de *Eurydice* aangebragt, hebben eene beslissing omtrent de derwaarts gezondene veroordeelden uitgelokt. Er wordt order aan den *Neptunus* gezonden, om de Kaap weder te verlaten en zijne gevangenen naar Van-Diemensland over te brengen; aan sommigen der staatsgevangenen zal evenwel amnestie worden verleend.

(„De Kapenaars," — zegt de *Times*, — „zullen nu de zekerheid verkrijgen, dat zij het Britsche gouvernement niet behoeven te gehoorzamen, zoo zulks hun ongelegen komt.")

— In de *Public Ledger*, een blad van Philadelphia, vindt men de volgende bijzonderheden over het springen eener stoomboot te New-Orleans.

Een der schrikkelijkste stoomboot-ongelukken, die immer in deze haven zijn voorgevallen, heeft hier in den namiddag van den 15den Nov., omstreeks 5 uur, plaats gehad. De trotsche stoomboot van den eersten rang *Louisiana* maakte zich gereed naar St. Louis af te varen, juist op hetzelfde oogenblik dat de booten *Storm* en *Boston* van daar aankwamen. De booten lagen naast elkander en op alle drie was het dek vol met passagiers, toen er aan boord van de *Louisiana* eene vervaarlijke ontploffing plaats greep; de beide stoomketels waren gesprongen en de boot spatte letterlijk tot splinters, waarbij de beide andere booten hevig geschokt, en meer dan 200 menschen op het onverwachts gedood werden.

Duizenden van menschen stroomden in een oogwenk naar het tooneel des ongeluks en er werd niets verzuimd om aan de ongelukkige lijders hulp toe te brengen. De *Louisiana* is weinige oogenblikken na het ongeluk gezonken. De oorzaak der ontploffing is onbekend. Men gelooft dat de machinisten en stokers er bij zijn omgekomen, daar zij na het ongeval niet meer gezien zijn.

De kapitein van de stoomboot *Louisiana*, *Kennon*, is gearresteerd en heeft eenen borgtogt van 8000 dollars moeten stellen. Daar de ontploffing aan zorgeloosheid wordt toegeschreven, zal er een geregtelijk onderzoek worden ingesteld. Er zijn nog vele zwaar gekwetsten. Al de ter reede liggende schepen hebben wegens dit ijzingwekkend voorval hunne vlaggen halfstok geheschen.

Den 16den November is ook de stoomboot *la Belle*, tusschen Nieuw-Orleans en Mobile, gesprongen. De machinist en eenige werklieden zijn er bij omgekomen en vele anderen zijn gekwetst.

Van den 5den. Men leest in den *Standard:*

„Het gerucht loopt dat lord *John Russell*, de markies *Lansdowne* en lord *Palmerston* waarschijnlijk hunne portefeuilles zullen nederleggen. De laatste vereenigingen van het kabinet zijn zeer onrustig geweest, en het is niet twijfelachtig, of het voorstel *om een bepaald regt op de granen weder in te voeren* is hiervan de oorzaak geweest. Sir *Robert Peel* heeft, naar men verzekert, getracht eene verzoening tusschen de leden van het kabinet te bewerken, doch,

daar zijne pogingen nutteloos waren, is hij weder naar het kasteel Draijton Manor teruggekeerd."

— Een tweede Californië, dat is, een nieuw goudland, is gevonden in Bolivia (Z. Amerika), eenige dag-reizens van de stad la Paz. Meer dan 3000 menschen zijn reeds uit die stad goud gaan zoeken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 December.

In de Wetgevende Vergadering van gisteren is o. a. beraadslaagd over een voorstel van den heer *Charras*, waarbij verlangd werd, „dat bij de benoemingen voor de orde van het Legioen van Eer, tevens de beweegredenen hiertoe in den *Moniteur* zouden medegedeeld worden." — De commissie had zich voor dit voorstel verklaard, en ook de regering had zich, bij monde van den minister van justitie *Rouher*, er mede vereenigd. In weerwil van eene zeer wijdloopige rede van den heer *Denjoy*, tegen dit voorstel, werd het door de vergadering *aangenomen*.

— De staatsraad houdt zich bezig met het onderzoeken van een wets ontwerp, strekkende tot de invoering van het zegelregt op de dagbladen, in plaats van de uitkeering aan de posterijen.

— De procureur der Republiek heeft heden eene brochure van *Ledru Rollin*, getiteld: *De 13de Junij*, onmiddellijk na haar verschijnen, doen in beslag nemen. Zij is gedrukt bij *Schneider*, te Parijs. De vervolging is gerigt tegen den drukker en alle uitgevers van het geschrift, ter zake van opwekking tot haat en verachting der regering van de Republiek en wegens apologie van daden, door de strafwet als misdaden of misdrijven gekwalificeerd. Het aantal in beslag genomen exemplaren bedraagt 13.000.

[Er zijn wel is waar 13,000 exemplaren der brochure van *Ledru-Rollin* in beslag genomen; maar de ondernemers der Socialistische Propaganda hadden daags te voren reeds 20,000 exemplaren naar de provinciën gezonden.]

— De bekende mevrouw *Weisz* is met haren troep jeugdige dansers en danseressen uit Noord Amerika hier teruggekeerd. Dit gezelschap is in de Vereenigde Staten met zestien leden vermeerderd, en dus nu achtenveertig sterk.

— Dezer dagen is het eerste nommer verbreid van een tijdschrift, waaraan de voornaamste hoofden der roode Republiek zullen arbeiden. Op dat nommer is beslag gelegd, en de uitgever, de verantwoordelijke bestuurder en eenige zich in Parijs bevindende schrijvers — onder welke laatste de bekende *Eugène Sue* — zullen geregtelijk worden vervolgd.

[Wat het maandwerk was en worden zou, blijkt uit den inhoud van het eerste nommer, bevattende: 1) roof en foltering. Brief aan den procureur der Republiek (Doullens), door *Aug. Blanqui*; — 2) de heer *Duchignon*, of de eigendom!! het gezin!! de godsdienst!! door *Eug. Sue* (1ste gedeelte); — 3) de onregtvaardigheid van de belasting op den wijn; de wijnberg en de revolutionnaire wijnbouwers, door *Toussenel*; — 4) de eerste stap der reactie, de barricades, de roode vlag, *Lamartine*, dood aan de dieven, enz., door *Fulgence Girard*; — 5) staatkundige kronijk, *Carlier*, *Bonaparte*, de policie, de reactie, de phariseërs de geschiedenis, *Molé*, *Montalembert*, *Berrijer*, *Thiers*, *Fallouz*, burger *Pierre Bonaparte*, enz.; — 6) stemmen uit de gevangenis en de ballingschap, brieven van burger *Aug. Blanqui*, de conventie, de bergleden, de roode muts, *Luther*, het Protestantisme, enz.; — verzen van burger *Louis Menard*, uittreksels uit de brieven van den gedeporteerden burger *J. B. Emanuel*, *Barthelemy* en *Lacambre*; verscheidenheden. — Bovendien kondigde het socialistisch maandwerk de catechismus des volks door *Blanqui* aan.]

— Een der voornaamste wisselaars van het Palais-National heeft heden een koffertje ontvangen van eenen handelaar te Port-au-Prince, bevattende alle gouden en zilveren muntstukken, die onder Keizer *Soulouque Faustin I* in zijne hoofdstad geslagen zijn.

De Keizer heeft het geheele decimale stelsel aangenomen en alle gouden en zilveren munten staan met de Fransche in waarde gelijk; op de eene zijde der goudstukken is Keizer *Soulouque* afgebeeld in keizerlijk gewaad met eene kroon op het hoofd, met hermelijn gevoerden mantel om, houdende de hand op den scepter en de constitutie van Haïti. Dit kostuum gelijkt op dat van Keizer *Napoleon* op den dag zijner krooning.

Op de andere zijde staat het cijfer van de waarde, door eenen lauwerkrans omringd, benevens het jaartal 1849. In de ronde staat het opschrift: *Faustin I, Empereur d'Haïti* en op den rand: *Dieu protége mon peuple*. Eenige liefhebbers van penningen hebben zich gehaast deze stukken op te koopen en hun kabinet daarmede te verrijken, waartoe verscheidene stukken ver boven derzelver eigenlijke waarde betaald zijn.

Van den 7den. De minister van oorlog heeft heden der vergadering eene télégraphische dépêche voorgelezen, gedagteekend: *Algiers, den 2den Dec., en Marseille, den 5den Dec.*, inhoudende het berigt: „*dat den 8sten Nov., tegen 8 ure des morgens, het fort Zaatcha, na een hevigen storm, door onze troepen is genomen.*" Het gedeelte van die dépêche, 't welk vermelde, dat *Bou-Zian* en de cherif *Si-Moussa Bou-Amar*, en alle verdedigers van Zaatcha, 7 à 800 man, *zich hebben laten doodschieten*, verwekte eene langdurige ontsteltenis. Van de zijde der Franschen zijn 30 à 40 doden gevallen, waarbij 3 officieren, en 150 gewonden, waaronder 6 officieren.

Na de voorlezing bleef de vergadering nog langen tijd werkeloos.

BELGIE.

BRUSSEL, 6 December.

Men verzekert dat de Koning, bij zijne terugkomst uit de Ardennes, Charleroi doortrekkende, eigenhandig den spoorwegwachter *Sarrasin* met de Leopolds-orde zal versieren.

— In den laatsten tijd is in 't belang der algemeene gezondheid, op aansporing of van wege de Hooge Regering hier te lande veel gedaan voor de reinheid en luchtigheid van straten en pleinen.

Doch veel hangt ook voor de algemeene gezondheid af van de inwendige reinheid der huizen. Bij circulaire van den 4den dezer heeft de minister van binnenl. zaken de gouverneurs aangeschreven de gemeente-besturen aan te sporen om voor de arbeidende klasse prijzen en eereblijken uit te loven voor de zindelijkheid en netheid der woningen.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van den 6den December.

In de bijeenkomst der Tweede Kamer van heden heeft de commissie van rapporteurs haar verslag uitgebragt over de ontwerpen der begrootingswetten over het jaar 1850. De beraadslagingen over die ontwerpen worden bepaald op aanstaanden Maandag.

Door de commissie voor de verzoekschriften is o.a. verslag uitgebragt: op een adres van de Vereeniging van Handelaren te Groningen en andere kooplieden, „bezwaren ontwikkelende tegen het zegelregt op de vervoer-biljetten van accijns-goederen en tegen art. 182 der wet van den 26sten Aug. 1822."

De commissie voor de petitiën heeft hierna rapport uitgebragt, o. a. omtrent een adres van de commissie voor het Instituut van Doofstommen te St. Michiels-Gestel, houdende verzoek om een jaarlijksch subsidie uit 's Rijks kas van ten minste *f* 2000. De commissie stelt voor, dit adres ter griffie neder te leggen.

De heer *Storm* verlangt, dat de bewuste petitie ook aan den minister van binnenl. zaken zal verzonden worden. Dezelfde redenen, — zegt hij o. a. — welke pleiten voor het in stand houden en ondersteunen van het Groninger-Instituut bestaan ook ten aanzien van het Instituut te St. Michiels-Gestel.

De heer *van Heiden*, als rapporteur der commissie, zegt, dat de commissie voor de verzoekschriften geene reden heeft gevonden, om de verzending van de petitie naar den minister voor te stellen.

De heer *Wichers* ondersteunt het rapport der commissie. Hij merkt tevens aan, dat er hier geen sprake kan zijn van eenige preferentie, die aan de eene of andere plaats of instelling verleend wordt; — dat het Instituut te Groningen reeds onder de Bataafsche Republiek en daarna bij voortduring tot heden toe van staatswege gesubsidieerd is; — dat er geen grond bestond tot het oprigten van een tweede instituut van dergelijken aard; — dat het Instituut te Groningen nog in de laatste jaren ten behoeve der Israëlitische kweekelingen is uitgebreid, om aan alle behoeften en billijke wenschen te voldoen; — dat versnippering van krachten voor de beide instellingen nadeelig zou wezen.

Hierna is besloten, 1) om het adres ter griffie neer te leggen; 2), met 31 tegen 21 stemmen, om ook een afschrift van hetzelve aan den minister van binnenl. zaken toe te zenden.

Daarna is de vergadering uiteen gegaan.

Uit de uitvoerige memorie van beantwoording der Regering op het verslag der rapporteurs, betreffende de staatsbegrooting voor het dienstjaar 1850, nemen wij slechts het volgende over:

„Het gouvernement herhaalt gaarne de stellige verzekering, dat het de voorgedragen begrooting niet anders beschouwen zal dan als een crediet dat verleend wordt, en waarvan op de meest spaarzame wijze gebruik zal worden gemaakt.

„De toestemming tot uitgaven brengt toch geenszins de verpligting tot het doen der uitgaven mede.

„Het gouvernement zal gaarne alle pogingen aanwenden, om al de organieke wetten zoo spoedig mogelijk tot stand te brengen. Het erkent de dringende behoefte, die daaraan bestaat. Doch het meent tevens te moeten waarschuwen tegen overdreven verwachtingen, die men zou kunnen koesteren.

„De zwarigheden, welke zich tot hiertoe verzet hebben tegen het bewerkstelligen der vereffening met Luxemburg, komen niet van de zijde der Nederlandsche Regering. Integendeel, deze heeft telkens de Luxemburgsche Regering aan deze zaak herinnerd; tot nu toe echter zonder gewenschten uitslag. Vooral leveren de aanzienlijke contra-vorderingen, welke Luxemburg ten laste van Nederland meent te kunnen doen gelden, groote bezwaren op tegen de bespoediging der afdoening; zeer onlangs nog is de zaak op nieuw aangedrongen; zij wordt geenszins uit het oog verloren.

„Het gouvernement deelt het gevoelen, dat een Hooge Raad van Adel, nu de adelstand niet meer als politisch ligchaam in de Grondwet voorkomt, niet meer onder de staatsinstellingen behoeft te worden opgenomen. Men wenscht evenwel den uitgetrokken post op de begrooting over 1850 nog te behouden. Er zal in elk geval een collegie moeten voorhanden zijn, aan hetwelk de werkzaamheden van den thans bestaanden Hoogen Raad van Adel worden opgedragen, doch waarvan het lidmaatschap een onbezoldigde eerepost zal behooren te zijn. Een en ander vordert nadere voorziening, welke echter nog niet in gereedheid is gebragt.

„De Regering is geheel doordrongen van het wenschelijke eener zoo spoedig mogelijke indiening van een nieuw herzien Strafwetboek, en mitsdien ook vervuld met het voornemen om dien wensch hoe eerder zoo beter te verwezenlijken. Zij zal dan ook niets onbeproefd laten wat tot bevordering daarvan kan strekken, doch het laat zich beseffen, dat de voltooijing van dezen gewigtigen arbeid, die eene schier onafgebroken inspanning vordert, niet onder de menigvuldige beslommeringen van het tegenwoordig oogenblik kan worden ondernomen. Het belangrijk onderwerp zal echter niet uit het oog worden verloren.

„Ook hier is toepasselijk hetgeen in voorgaande paragraphen opzigtelijk de strafwetgeving is gezegd. Aan het werk der invoering van het cellulair gevangenisstelsel kan ook moeijelijk de hand worden gelegd, zoolang hieromtrent geene wetsbepalingen bestaan, die een deel van het Strafwetboek zullen uitmaken. Daarbij komt, dat de invoering van dat stelsel zeer aanzienlijke uitgaven zal na zich slepen, die op *f* 4,000,000 worden geschat, en bij den regtmatigen wensch tot spaarzaamheid moeijelijk zullen kunnen worden gevonden. In allen gevalle zal die invoering niet anders dan trapsgewijze tot stand kunnen worden gebragt.

„Ook zonder de jongste wijzigingen der Grondwet zou eene nieuwe wetgeving op de militie en schutterijen dringende behoefte zijn. Men zal haar voorbereiden in afwachting van het tijdstip, waarop men er zich uitsluitend mede zal kunnen bezig houden.

„De wet, die het algemeene en het bijzondere bestuur van den waterstaat, volgens art. 191 der Grondwet regele, is dringend noodzakelijk. Van de anarchie, die, naar het verslag, hier en daar is ingeslopen, heeft het gouvernement reeds op sommige punten de drukkende ondervinding.

„Het vraagstuk wegens de staatsexamina voor de toelating tot de hoogescholen zal van zelf behandeld worden bij de overwegingen omtrent de wettelijke regeling van het hooger onderwijs.

„Ook het wenschelijke eener gelijktijdige regeling van het middelbaar en van andere onderwerpen van speciaal onderwijs wordt bij het gouvernement gevoeld.

„Het instituut te Groningen ontvangt, ten allen tijde, allen die verlangen te worden opgenomen; dit mag niet worden voorbijgezien. Eene inrigting van dien aard en met die bestemming, behoort zich in zekere mate vrij te kunnen bewegen. — De contributiën van de leden, die in 1843 nog *f* 20,014,10 beliepen, waren in 1848 terug gegaan tot *f* 16,796,42½.

„Op eene bijdrage uit 's Rijks schatkist ten behoeve van het doofstommen-instituut te St. Michielsgestel is meermalen aangedrongen. Tot dus verre is het gouvernement steeds van oordeel geweest, en is het nog, dat het Groninger instituut zoodanig is ingerigt, dat daarin al de doofstommen van het Rijk, zonder onderscheid, kunnen worden opgenomen, en dat er, uit dien hoofde, geene redenen bestaan, om aan eene tweede inrigting van dien aard, doorgaand, uit 's Rijks kas subsidie te verleenen; vooral bij den tegenwoordigen staat der geldmiddelen wordt dit onraadzaam geacht. Intusschen mag niet onopgemerkt blijven, dat, als een blijk van belangstelling, in den jare 1842 aan het instituut te St. Michielsgestel, voor ééns, is verleend eene toelage van *f* 1500.

„Tot voorloopige bevrediging van een meermalen in de Kamer geuiten wensch, heeft het tegenwoordig ministerie van den Koning verworven dat het bestuur der beide departementen van eeredienst voorloopig aan twee uit hun midden zou worden opgedragen, wier werkkring daartoe het meest geschikt scheen. De gronden, in het verslag der rapporteurs voor het behoud dier beide departementen aangevoerd, hebben het gouvernement niet van dwaling kunnen overtuigen. Allerminst kon het inzien, hoe de opheffing dier beide departementen voor de kerkelijke gezindheden of voor de openbare rust noodlottig zou kunnen worden. Wanneer toch de Regering eenerzijds aan de verschillende gezindheden de volkomen vrije inrigting voor haar inwendig beheer wenscht over te laten, voedt zij aan den anderen kant even ernstig het voornemen, om iedere inbreuk op de regten van den Staat of van andere gezindheden met klem en nadruk tegen te gaan; zij kan niet beseffen, hoe verstoring der openbare rust uit dezen hoofde, indien zij over ons Vaderland mogt beschoren zijn, door het behoud der beide departementen voor de eeredienst zou kunnen worden afgeweerd.

„Het strekt aan het gouvernement tot een groot genoegen, eenige vermindering op een hoofdstuk te kunnen voorslaan. Sedert het opmaken der begrootingswetten hebben de bijdragen uit de koloniale middelen nog eene niet onbelangrijke vermeerdering ondergaan; door het departement van koloniën. is in 1849 in 's Rijks schatkist de aanzienlijke som van *f* 20,043,333.33 gestort. En terwijl nu ook de opbrengst der gewone staats-inkomsten aan de verwachting tamelijk wel beantwoordt, acht het gouvernement zich onbezwaard om de renten der nieuwe schatkistbiljetten slechts voor een kapitaal van *vier* in plaats van *zes* millioenen uit te trekken; waardoor alzoo het cijfer van art. 7 van dit hoofdstuk met *f* 90,000 kan worden verminderd.

„Wel verre dat vele van de bestaande betaalmeesters zouden kunnen vervallen, heeft het gemis dier ambtsbetrekking, bij opheffing derzelve in sommige plaatsen, reeds menigmaal aanleiding gegeven tot beklag.

„Wat de bankiers-operatiën betreft, die door sommige betaalmeesters worden gedaan, zoo is het bekend dat aan de twee voormalige agenten van den algemeenen rijks-kassier, thans betaalmeesters te Leeuwarden en te Groningen, sinds zeer vele jaren is toegestaan hunne overtollige fondsen voor hunne rekening en risico, in kort papier, aan de Nederlandsche Bank over te maken. Dit is gedaan met het doel om den aanzienlijken handel in boter, kaas en granen in die provinciën te gerieven, ten einde den afzender de gelegenheid te geven om de wissels *in loco* te kunnen verzilveren. Aan de schatkist worden hierdoor aanzienlijke kosten van geldverzending bespaard. Het maakt intusschen een punt van onderzoek uit of deze zaak op dien voet behoort te worden bestendigd. Ook zal naauwkeurig acht worden gegeven op het naleven der ten deze bestaande voorschriften, waarop in deze paragraaf van het verslag wordt gedoeld, doch waarvan geene afwijkingen bij het gouvernement bekend zijn.

„De verlangde nominative staat van de verleende wachtgelden ten laste van het IXde hoofdstuk *B* wordt overgelegd, onder opmerking, dat men verre beneden de eerst opgemaakte raming in de begrooting vermeld, is gebleven, eensdeels omdat reeds nu eenige der uitgevallen ambtenaren weder in sedert opengevallen betrekkingen zijn geplaatst geworden, en anderdeels, vermits enkelen onderhen, hunne aanspraak op pensioen hebben kunnen doen gelden."

[Die nominatieve staat volgt hieronder.]

„Gaarne voldoet de minister van oorlog aan het geuit verlangen tot blootlegging zijner inzigten omtrent de inrigting van het leger en de verdediging des lands. Volgens zijne overtuiging moet het leger, *in tijd van vrede, zoo weinig kostbaar mogelijk zijn*; doch altijd zóó ingerigt, dat het eventueel *voor de defensie van het land bruikbaar is* en *bruikbaar blijft*; want anders zouden de kosten, welke daaraan besteed worden, niet te verantwoorden zijn. Men mag niet ontveinzen, dat men met de verminderingen [illegible] verder gegaan is dan men moest, indien men daarbij de [illegible] einden op het oog houdt, waarvoor het leger, ook volgens [illegible] wet, dienen *moet*, namelijk de handhaving der onafhanke[illegible] den Staat en de verdediging van deszelfs grondgebied.

„Het leger, zoo als het thans is, is daarvoor niet mee[illegible] kern, welke in tijd van oorlog of van gevaar wordt uitge[illegible] zoodanige uitbreiding vordert *tijd*, en deze is, in zulke [illegible] welke hier bedoeld worden, voor geene geldelijke opoffe[illegible] welken aard ook, te verkrijgen.

„De aangebragte verminderingen mogen dus genoeg[illegible] weeg gebragt, maar, met cordaatheid te werk gaande, [illegible] nister van oorlog in opregtheid verklaren, dat hij het [illegible] men, niettegenstaande die aangebragte verminderingen, he[illegible] der begrooting nog altijd te hoog heeft bevonden. Niet [illegible] middel van besparen en bezuinigen uitgeput acht, of niet [illegible] aanwenden; dit geenszins, integendeel, hij hoopt van [illegible] deswege de bewijzen te geven, maar immer voortgezet[illegible] verminderingen van het leger zijn onder geene bezuiniging[illegible] schikken, welke voordeel aanbrengen. Zij ontaarden in een[illegible] waartoe de minister de hand niet zou kunnen leenen. [illegible] hem, hebben al de deelen van 's Rijks grondgebied, zoo[illegible] ingezetenen, dezelfde aanspraak op de zorg van het [illegible] ment, om hen tegen overval en overlast te beveiligen.

„Daarvoor moet het alle middelen aanwenden, alle [illegible] inspannen."

„De minister van oorlog is dus geen voorstander van het [illegible] om de defensie dadelijk te concentreren. Hij acht, dat [illegible] door het grootste gedeelte van het Rijk oogenblikkelijk [illegible] vijand zou prijs geven, en dit kan en mag men niet doen. [illegible] oorlog hangt veel van den tijd, en soms van geringe om[illegible] den af. Deze kansen van den oorlog, zoo als zij doorgaan[illegible] worden, mag men niet veronachtzamen, te minder omdat [illegible] deelen van het Rijk niet gelijktijdig zullen worden aange[illegible] wijze intusschen, waarop in dezen systematisch moet worde[illegible] gegaan, wil hij niet doen afhangen van zijne bijzondere o[illegible] lijke inzigten. Bij zaken van algemeen belang is het on[illegible] alle eenzijdigheid te vermijden, en de minister van oorlog [illegible] niets liever, dan zich door ervaren officieren te doen v[illegible] Hij gaat zelfs verder, en meent dat in den zin der bedenk[illegible] het verslag § 79 voorgedragen, het zeer doelmatig zal we[illegible] er, zoo veel het departement van oorlog betreft, een *co[illegible] defensie* worde gevormd, en wel als instelling van blijvend[illegible] wat de zaak, niet wat de personen betreft. Over de zam[illegible] van zoodanig comité heeft hij al dadelijk na de aanvaarding [illegible] bestuur gedacht, en het wenschelijk geacht; maar de [illegible] vordert eenig overleg, omdat er noodzakelijk eenige uitgaven [illegible] bonden zullen zijn, en men daaromtrent met omzigtigheid mo[illegible] gaan. Aan dat comité zullen dadelijk al de kwestiën van een[illegible] tot de defensie van het rijk betrekkelijk, worden ond[illegible] Dit zal te gereeder kunnen geschieden, omdat wegens al d[illegible] werpen in deze paragraaph vervat, reeds overwegingen aanh[illegible]

„Met opzigt tot het leger in het algemeen, moet men te[illegible] uit het oog verliezen, dat deszelfs bestaan en zamenst[illegible] naauwste aan de belangen onzer overzeesche bezittingen [illegible] zijn, en dat men, het leger hier te lande verminderende, g[illegible] dat in Indië verzwakt.

„Na deze algemeene beschouwingen treedt de minister in [illegible] derzoek en wederlegging der verschillende gemaakte veran[illegible]

„Er is veel gesproken over aangelegenheden van koloni[illegible] Dit is nu meer bijzonder geschied in twee afdeelingen, a[illegible] de eerste plaats ter sprake is gebragt de verbetering van [illegible] derwijs in de Oost-Indische koloniën. Het gouvernemen[illegible] gaarne de gedane aanbeveling van zorg voor dat onderw[illegible] te meer, omdat hetzelve reeds een punt van gezet onder[illegible] maakt. De voorstellen, welke het resultaat van dat o[illegible] moeten worden, zullen met de meeste belangstelling wor[illegible] handeld.

De stoffelijke belangen, waarvan verder gesproken word[illegible] gaan der aandacht van het gouvernement evenmin.

„*Wet op de middelen.* Met opzigt tot den in deze p[illegible] geuiten wensch, geeft het gouvernement de verzekering, [illegible] de vraag nopens de wijziging van het bestaande belastings[illegible] overweging zal nemen met al dien ernst en ijver, die het [illegible] der zaak vordert. Het is echter nog niet bij magte gewe[illegible] zaak in gezette behandeling te nemen, en het moet zich [illegible] alle mededeeling dienaangaande onthouden, ten einde geen[illegible] dreven verwachtingen te doen onstaan, welke men later zo[illegible] ten te leur stellen. Vooral mag men niet uit het oog verlie[illegible] de wijzigingen die verwezenlijkt kunnen worden, alleen t[illegible] kunnen hebben de algemeene lasten *dragelijker te maken*. [illegible] nota onder litt. *B* door een lid der vergadering overgelegd [illegible] een nieuw bewijs op van de schadelijkheid van het ste[illegible] men, door nood gedwongen, in de laatste jaren heeft moet[illegible] nemen; om namelijk een aanzienlijk deel der staats-inkom[illegible] vinden uit de opbrengst der Oost-Indische koloniën van de[illegible] Dat mèn die opbrengst intusschen voor alsnog volstrekt n[illegible] ontberen, behoeft geen betoog. Het denkbeeld om het ba[illegible] alleen aan te wenden tot amortisatie van schuld, is, ho[illegible] schelijk de zaak ook moge wezen, voor geene verweze[illegible] vatbaar, indien men geene nieuwe lasten op de ingezete[illegible] leggen, en getrouw blijven aan de verbindtenissen, die [illegible] Staat rusten.

— Bij deze antwoorden is overgelegd eene gewijzigde be[illegible] voor het 5de hoofdstuk (*binnenlandsche zaken*), waarbij het [illegible] is verminderd met *f* 202,000, te weten: 1) met *f* 2000 [illegible] tegemoetkomingen aan aannemers, en 2) met *f* 200,000, die [illegible] voorgesteld waren voor een uitwaterings-kanaal van Gra[illegible] Waspik."

— Bij de memorie van beantwoording der Regerin[illegible] het verslag der Tweede Kamer, over de begrootingswetten [illegible] onder anderen gevoegd een nominative staat der wacht[illegible] verleend aan de ambtenaren tot de hooge collegiën van [illegible] behoorende. Die wachtgelden zijn: *J. Dedel*, secretaris [illegible] kanselarij der Nederlandsche orden *f* 1333; *J. S. W. H*[illegible] eerste klerk bij id. *f* 466; *J. L. Ritzenthaler*, bode [illegible] *f* 350; *F. B. van Lelyveld*, heraut van wapenen, *f* [illegible] *J. J. Nahuys*, id., *f* 500. — Totaal *f* 3345.

De wachtgelden aan ambtenaren van het departeme[illegible] financiën verleend zijn, blijkens eenen anderen overge[illegible] staat, als volgt: *H. Schrey*, commies, *f* 910; *N. B*[illegible] id., *f* 670; *F. H. Kalse*, adj.-commies *f* 680; *W. C. Bo*[illegible] id., *f* 569; *H. F. C. Smabers*, id., *f* 539; *W. de* [illegible] 1ste klerk, *f* 510; *T. V. G. Ziedses des Plantes*, 2[illegible] *f* 360; *P. L. Wersing*, 1ste id, bij het agentschap t[illegible] sterdam, *f* 480; *J. G. R. Baerts*, arrond.-dir. te 's [illegible] *f* 3000; *A. C. Hartevelt*, id. te Dordt, *f* 2128; *A. Koog*, [illegible] Eindhoven, *f* 1732; *T. A. Hermsen*, contr. te Gennep, *f* 78[illegible] *Lafontaine Verwey*, ontv. te Gendringen, *f* 610; *G.* [illegible] *link*, id. te Holterhoek, *f* 391; *J. P. de Virieu*, [illegible] mies 1ste klasse te Goes, *f* 313; *J. Overstraat*, id. te [illegible] singen, *f* 258; *W. Knuyver*, id. te Grevenbicht, *f* 290 [illegible] *J. Mey*, id. 2de kl. te Goes, *f* 240; *P. Meertens*, [illegible] Arnemuiden, *f* 240; *J. A. A. Brouwers*, id. te Schinveld, [illegible] *P. Boers*, id. 4de klasse te Oude Tonge, *f* 240; mr. [illegible] *Renaud*, arrond.-dir. te Nijmegen, *f* 2098; *B. Frie*[illegible] id. te 's Hage, *f* 2280; *W. Cohen*, id. te Alkmaar, *f* [illegible] baron *A. Sloet van Tweenijenhuizen*, id. te Assen, *f* [illegible] *R. A. Gevers*, contr. te 's Hage, *f* 800; mr. *C. va*[illegible] *Goes*, comm. bij het zegelkantoor te id., *f* 600; *van der* [illegible] boschwachter, *f* 50, *Luysterborgh*, id., *f* 125. — Totaal *f* 2[illegible]

Nog is van regeringswege overgelegd een koninklij[illegible] sluit van den 8sten Julij 1815, waarbij aan den ge[illegible] graaf *Bulow von Dennewitz*, als een blijk van erken[illegible] heid voor zijn beslissend aandeel bij de overwinning te [illegible] Alliance, eene rente van *duizend ducaten* 's jaars [illegible] toegekend aan hem zelven gedurende zijn leven en aan [illegible] mannelijke afstammelingen in de regte linie, tot o[illegible] geheele uitsterven derzelve.

— Bij de voordragt der wet voor de begrooting van het pe[illegible] fonds van 1850 worden de uitgaven geraamd op *f* 86,500; — [illegible] van *f* 8200 aan tractementen; *f* 1000 aan pensioenen en *f* [illegible] tot aankoop van rentegevende nationale schuld.

Onder de middelen, tot dekking dezer uitgaven, komen [illegible] *f* 70,000 van afloopende kortingen, *f* 5000 van doorloopen[illegible] tingen, *f* 6500 van reeds verkregen renten, en *f* 5000 van s[illegible] uit de schatkist, tot tegemoetkoming in de kosten van behee[illegible]

De afloopende kortingen, voor 1848 op *f* 28,000 geraamd [illegible] ben slechts *f* 23,000 bedragen; — die voor 1849, op *f* 20,0[illegible] groot, kunnen niet hooger dan *f* 10,000 worden geschat, en [illegible] vert reeds een maatstaf ter beoordeeling van de aanzienlijke [illegible] ringen, welke door het niet vervullen of opheffen van open[illegible] posten is verkregen. — Dit bedrag wordt voor 1850 op niet [illegible] dan *f* 5000 geraamd.

In het vorig jaar is ernstig aangedrongen op een meer e[illegible] eheer van dit fonds. De Regering heeft destijds eene he[illegible]

t op dit stuk toegezegd. Deze toezegging is geenszins uit verloren. Daar is een ontwerp tot wijziging van de wet 46 in gereedheid gebragt, 't welk echter om verschillende nog niet als voorstel van wet heeft kunnen worden voor-n, doch thans bij de Regering in overweging is genomen. de aanhangige beraadslagingen tot eene andere rigting van eer van dit fonds leiden, dan behoeft het, naar het oor-an z. e. den minister van financiën, welke de memorie elichting heeft ingediend, geen betoog, dat de op de be-uitgetrokken sommen niet verder zullen worden uitgegeven, dienst zal vorderen.

et ontwerp van wet, strekkende tot vaststelling van de begroo-r uitgaven van de algemeene Landsdrukkerij over 1850, en wijzing der middelen om die uitgaven te dekken, heeft bij erzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer tot de volgende wingen en aanmerkingen aanleiding gegeven. Met het oog aanzienlijke som, die jaarlijks voor de uitgaven der Lands-rij wordt vereischt en die men, met geringe uitzondering, osten, voor drukwerk op de algemeene begrooting uitgetrok-rugvindt, is in al de afdeelingen de vraag op den voorgrond, of het niet verkieslijk zou zijn, de genoemde instelling ge-te heffen en het daarop tot nu toe voor 's lands dienst ver-rdende drukwerk in het vervolg aan te besteden. Een aan-aantal leden toonde zich voor een bevestigend antwoord op raag gestemd. Hier, zoo als in bijna elk ander geval, zou, meenden, de ondervinding leeren, dat eene gouvernements-g uit haren aard kostbaarder is dan de werkplaats van een er persoon, en dat de vrije mededinging voor het bedingen edkoope prijzen wenschelijke vruchten oplevert. De bedoelde werden in dit gevoelen versterkt door hetgeen hun van het e in sommige steden bekend is, waar de afschaffing der ste-drukkerij en de aanbesteding van het daar verrigte werk, e betrekkelijk zeer aanzienlijke bezuiniging geleid heeft. Hier nog bij, dat de voortbrengselen der Landsdrukkerij over het n geenszins in fraaiheid uitmunten, of ten minste in dat op-oor die van goede partikuliere drukkerijen hier te lande ver overtroffen; zoodat er vooruitzigt bestond, bij aanbesteding ere tot minderen prijs te zullen erlangen. — Een nagenoeg nzienlijk aantal leden kon zich echter met deze beschouwingen reenigen.

het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.)

ZEETIJDINGEN.

ngekomen te Amsterdam den 4 Dec., kapit. *Sap* Joanna Ja-an Samos; den 6den *Jonker* Cornelia, van Batavia; *Veenstra* en *Oostra* Annechiena, beide van Cardiff; *Flik* Kleinkinde-an Riga. — Te Texel den 4 Dec., *Heeres* Susanna en *de* e Gezusters, beide van Riga; *Prins* de Vrienden, van Fre-dt; den 5den *de Groot* Jacoba, van Suriname; *Tuntelder* lda, van Lissabon; *Bakker* vr. Geertje, van Bordeaux; a Verwachting, van Leith, na tegen de Laan aan de grond te hebben; den 6den *Dik* Henriette, van Patras; *de Jong* e Reintje, van Londen; den 7den *Post* Foska Helena, van k; *Karst* Martha Alida, van Riga. — In het Vlie den 30 *de Jonge* Frouwina Elisabeth, *Mulder* Etiena en *Nanninga* chap, alle drie van Riga; *Bossinga* Ceres, van Koningsber-*Jonker* Almenum, van Memel; den 2den *Voogd* Vriendschap, nden; *Dik* Jantina Petronella, van Riga. — Te Terschelling Nov., *Brons* Fenna, van Petersburg; den 1 Dec. *Meijer* tha, van Demmien; den 2den *Stuiveling* Christina Maria, tersburg; *Borgman* Cornelius Dasse Viëtor en *Staal* Tjadda, van Riga; den 4den *Bart* Elisabeth Maria, van Frederik-— Te Helvoet den 5 Dec., *de Jonge* Gesina Jantina, van ux. — Op de Rivier van Bordeaux den 4 Dec., *Wortelboer* ux, van Amsterdam; *Lever* Catharina Elisabeth, van Dant-— Op de Rivier van Nantes den 2 Dec., *Schut* juffer Hen-van Rotterdam. — Bij Portland den 4 Dec., *Meijer* Enge-van Lissabon n. Hamburg. — Te Suriname den 21 Oct., *ier* Goede Verwachting, van Amsterdam. — Ter Reede van s den 24 Nov., *de Boer* Verwachting, van Malaga n. Am-. — Te Ubes den 22 Nov., *van Wijk* Arentina Jacoba, antes. — Te Gravesend den 2 Dec., *Oldenburger* Johanna, tterdam; den 3den *Hansens* Neerl. Welvaren, van St. Ubes; Maria Willem, van Rotterdam. — Te Livorno den 26 Nov., s jonge Walrave, van Amsterdam. — Te Vigo den 27 Nov., n Louise, van Hamburg n. Cadix. — Te Ostende den 2 *Bauwens* jonge Jacob, van Sandwich. — Te Londen den 4 *Oldenburger* Johanna en *Bakker* Mina Willem, beide van am; *Klasen* Ceres, van Koppenhage. — Te Southampton den , *Ellens* Lammegiena, van Groningen. — Te Londonderry Dec., *Bok* de Jager, van Rotterdam. — Te Thomas den 9 *Klein* Alida, van Hamburg. — Te Ramsgate den 2 Dec., Vilhelmina, van Riga n. Toulon, met gescheurde zeilen. — lfast den 1 Dec., *Boer* de 2 Gebroeders, van Rotterdam; Aaltje Pronk, van Dordrecht. — Te Newburgh den 29 *Rasker* Berendina, van Rostock.

engekomen te Helvoet den 8 Dec., kapit. *Wilmink* Har-Wilmink, van Riga. — Te Margate den 6 Dec., *Stomp* , van Amsterdam n. Nizza.

rokken van Amsterdam den 4 Dec., kapit. *Sap* Jantina An-a, naar Porto; den 6den *Brouwer* Elzina, naar Koppen-den 7den *Wijgers* Johannes Hermanus, naar Koppenhage; n Herstelling, naar Livorno; *Goosens* juffer Ellegonda, naar n. — Van Helvoet den 5 Dec., *Naatje* jonge Hero, naar ; den 7den *Wever* jonge Hendrik en *Mulder* Jantina Anna, naar Londen; *Sprik* Juliana Louisa en *Hazewinkel* Geertrui-ide naar Belfast; *Mulder* de jonge Hendrik en *Timmer* Eli-beide naar Liverpool. — Van Bolderaa den 28 Nov., *Jonge* Maria en *Jonker* Riga, beide naar Elseneur. — Van Flens-den 29 Nov., *Puister* Fennegina, naar Leith. — Van Suri-den 24 of 25 Oct., *Visser* Susanna, naar Amsterdam. — Van den 3 Nov., *de Boer* Neptunus, naar Amsterdam. — Van rk den 13 Nov., *Smit* Marja Magdalena, naar Rotterdam. — oyan den 27 Nov., *de Jonge* Gesina Jantina, naar Amster-— Van Dantzig den 27 Nov., *Schuur* juffer Elisabeth, naar dam. — Van Genua den 27 Nov., *Zeven* Adriana, naar o. — Van Marseille den 30 Nov., *Muller* Aurora, naar th.

rokken van Texel den 8 Dec., kapit. *Duif* jonge Duif, naar y.

---

schip *Roelf Giezen*, kapit. Hazewinkel, van Amsterdam naar , is den 1 Dec. te Douvres zwaar lek binnengeloopen, heb-op het Goodwind Sand gezeten; is bezig met lossen.

schip *Oceaan*, kapit. Albers, van Amsterdam naar Genua, 4den Nov. met adsistentie van de stoomboot *Ystroom* weder water en in het Groot Noord-Hollandsch kanaal gebragt.

schip *Alberdina*, kapit. Mateling, van Riga naar Antwer-s den 24 Nov. bij het eiland Amack aan den grond geraakt; hip is digt gebleven en er is met de bergers een akkoord , hetzelve voor 1000 Rbthlr. af te brengen.

ERSBURG, 24 Nov. Heden is alhier, na zeer zacht weder, ng eene koude van 7° R. ingevallen, zoodat binnen eenige de scheepvaart wel gesloten zal zijn.

schepen *Fenna*, kapit. Brons, van Petersburg, en *Etiena*, Mulder, beide naar Amsterdam gedestineerd, zijn wegens het de Zuiderzee te Medemblik binnengeloopen.

chepen *vr. Stijna*, kapit. Mulder, van Emden naar Amster-*r. Maria*, kapit. Hildebrandt, van Amsterdam naar Emden, *Alida*, kapit. Roelofs, van Amsterdam naar Leer, zijn de ersten in de Lemmer en de laatste te Heeg ingevrozen.

CAYES, 4 Nov. De alhier te huis behoorende schooner , met passagiers herwaarts gedestineerd, is gisteren bij deze door twee schepen, vermoedelijk zeeroovers, genomen; het a de passagiers zijn vermoord, uitgenomen een jongen, die oord gesprongen en naar wal geswommen is.

schip *Johanna Cornelia*, kapit. Seeuwen, van Londen naar is bij Nieuwpoort verongelukt, doch het volk gered.

schip *Phoenix*, kapit. Kuijper, van Liverpool naar Antwer-e Kingstown binnengeloopen, heeft in de haven gestooten en r lekkaadje bekomen.

ns het ijs zijn de volgende schepen op de Eider in Holte-gende: *Ulrika*, kapit. Bekkering; *jonge Tijs*, kapit. Bak-*siena Catharina*, kapit. Scholtens; *Fokkiena*, kapit. Water-*Jacoba*, kapit. Teensma; *Margrietha*, kapit. Leuning; *Mein*-kapit. Klontje; *Goede Verwachting*, kapit. Riensema; *Broe*-, kapit. van Sluis; *Johanna*, kapit. Kwint; *de Vrede*, Hasewinkel; *Goede Verwachting*, kapit. Tent; *Wilmtina*, Slim, en *Geerdina*, kapit. Schaap.

schip *de Zwijger*, kapit. Weijland, van Kroonstad naar is den 28 Nov. te Elseneur met slagzijde binnengeloopen; een gedeelte der lading te lossen.

LINGEN, 8 Dec. Binnengekomen den 3den kapit. *de Jonge* Engelina, van Memel; *Voogd* Vriendschap, van Londen. — ken den 2den *van der Zwaag* Menschlievendheid, naar

KAMP, 9 Dec. Vertrokken den 7den kapit. *van Calcar* jonge naar Londen.

ZIJL, 8 Dec. Binnengekomen den 4den kapit. *Buss* Anna ette, van Hull n. Leer; *Burston* Bee en den 6den *Brown* beide van Londen n. Emden.

---

t der Nederlandsche Schepen welke de Sond gepasseerd zijn.

Teensma, Reintje, van Petersburg naar Amsterdam.
Koning, de Hoop, van Petersburg naar Amsterdam.
Lovius, Johanna Sara, van Stettin naar Amsterdam.
29 Nov. Bakker, Annechiena, van Dantzig naar Amsterdam.
de Grooth, Johanna Maria, van Dantzig naar Havre.
Pijbus, Hoop en Verwachting, van Libau naar de Maas.
1 Dec. Jaski, Alida Theodora, van Koningsbergen naar Hull.
de Groot Bakker, Katharina, van Stettin naar Honfleur.
de Groot, Jantina, van Stettin naar Honflaur.
Post, Afina, van Koningsbergen naar Antwerpen.
2 Dec. Caret, jonge Willem, van Petersburg naar de Noordzee.

De Wind den 28 Nov. N.O.; den 29sten Z.Z.W.; den 1 Dec. O.N.O., N.O., O.N.O.; den 2den N.O., O.N.O., N.O.

209de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

10*de Lijst.* No. 12990 een prijs van *f* 2500. No. 18099 en 670 ieder een prijs van *f* 1000. — 11*de Lijst.* No. 11513, 15987 en 19292 ieder een prijs van *f* 1000. — 12*de Lijst.* No. 5663 en 9634 ieder een prijs van *f* 1000.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 10 December 1849, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

AMSTERDAM, 7 *December.* Van Tarwe verkocht: 129 ℔ o. Kleefs. *f* 245. — Van Rogge verkocht: 124 ℔ Pruis. *f* 143; 122 ℔ Holst. *f* 116; 122 ℔ o. Norder *f* 130. — Gerst en Haver zonder handel.

Koolzaad in een doen: op 9 vat in Dec. 69 p. vl.; April 72 p. v.; Oct. 1850 63½ p. v. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering iets aangenamer: op 6/w. *f* 43,50; in de stad *f* 45; vlieg. *f* 42 a 50; Mei *f* 42,50; Sept. en Oct. *f* 38 a *f* 38,25 a *f* 38. — Lijnolie op 6/w. *f* 31; vlieg. *f* 30. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; vlieg. 38.

LONDEN, 7 *Dec.* Hetgeen van inl. Tarwe ter markt was werd iets lager verkocht; vreemde was zeer moeijelijk te plaatsen en konde niet dan tot merkelijk lagere prijzen koopers vinden. Gerst daalde ruim 1 sh. Haver onbegeerd, hoewel niet beter te koop. Boonen souteneren den vorigen prijs, doch Erwten waren niet zoowel te slijten als in den aanvang der week.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 8 *December.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 54¾, 54$\frac{11}{16}$, 54$\frac{13}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. 64, 64⅛, 64⅛; Dito dito 4 pCt. 83¾, 84, 84; Haarlemmerm. 5 pCt. 100⅝. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 46⅝, 46¾, 46¾. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 13$\frac{1}{16}$, 13⅛; Dito dito van 510 £ 5 pCt. 13⅛, 13$\frac{3}{16}$; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 29¼, 29½, 29¼; Coup. Ardoins 8$\frac{7}{16}$, 9. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 35¾, 35¾; Dito Dito 4 pCt. 37, 37½. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 105, 105⅛; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 104⅜; Cert. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 94; Dito bij *Hope* 4 pCt. 85¼; Dito bij *Stieglitz en comp.* 4 pCt. 83, 83⅜. — POLEN, Aand. met Loten van 500 fl. 143, 143¼. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 82⅛, 82⅜; Dito 2½ pCt. 42$\frac{15}{16}$, 43; Oostenr. N. Metall. 5 pCt. 86½; N. Weener Loten v. 250 fl. 290; Fransche Oblig. 3 pCt. 52$\frac{15}{16}$, 53, 52$\frac{15}{16}$; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 92¼; Braz. 5 pCt. 89; N. Mex. 5 pCt. 26⅜, $\frac{7}{16}$; Peru 4 pCt. 53¼, ⅜; Grenada 1¼ pCt. 17½; Venez. 2¾ pCt. 29, ¼; Grieken 5 pCt. 3⅜; Handelm. kontant 167.

Door aanhoudende groote inkoopen, hoofdzakelijk voor Engelsche rekening, waren de binnenl. fondsen op nieuw merkelijk hooger dan gisteren. De affaire was voornamelijk in Integralen zeer aanzienlijk.

Fransche fondsen hebben zich hersteld van den achteruitgang van gisteren en blijven circa ⅛ pCt. hooger.

De Binnenl. 3 pCts. Spaansche vervolgen de vooruitgaande beweging en blijven tot hoogere prijzen zeer gevraagd; einde beurs blijft het echter weder eenigzins flaauwer. De 5 pCts. Ardoin nagenoeg als gisteren, even als de Coupons.

Portug. met weinig affaire iets vaster dan gisteren.

Belgische fondsen zijn tot betere koersen gedaan.

Oostenrijksche en Russische hebben, met weinig handel, weinig gevarieerd.

De Zuid-Amerik. waren over het algemeen niet willig, ook is er weinig in gedaan.

Brazil. tot hoogere koersen meer gevraagd.

Venez. Uitg. v. 100 £ 9⅜; Dito Onbep St. 9⅜; Bl. Gr. Coup. *f* $\frac{9}{16}$.

Koers van het Geld: Prolong. 3¼, Beleening 3, Disconto 2¼ pCt.

Laatste Prijzen te vijf uur: Integr. 2½ pCt. 54¾; Fransche 3 pCts. 52$\frac{15}{16}$ a 53; Ard. Coup. (Nieuwe) 8½ a $\frac{9}{16}$; Dito (Oude) 8¾ a 9; Binnenl. 29¼; Spaansche 5 pCt. 510 £ 13⅛ a $\frac{3}{16}$.

AMSTERDAM, 9 December. EFFEKTEN-SOCIETEIT te 4½ uur.

Fransche 3 pCts. 52⅞. Spaansche 5 pCts. Ard. v. 85 £ 13$\frac{1}{16}$. Dito v. 170 £ 12⅝. Dito v. 510 £ 13$\frac{5}{16}$, ¼, ⅛. Dito Coup. (oude) 8⅞. Dito 3 pCts. Binnenl. 29½, $\frac{7}{16}$, ⅜. Portug. 5 pCts. 35½. Dito 4 pCts. 37. Uitg. Venez. Onbep. 9¼. Uitgest. Peru 18⅜. Poolsche Loten à *f* 500 143¼.

De affaires waren heden niet zeer belangrijk, de prijzen hebben weinig sedert gisteren gevariëerd, met uitzondering van 3 pCts. Binnenl. Spaansche, welke tot iets hoogere koersen gedaan zijn. Over het algemeen was de stemming niet zeer willig.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Mijne geliefde Echtgenoote ANNA WUBBINA POST beviel heden zeer voorspoedig van eene wélgeschapen DOCHTER.

HOOGEVEEN, 3 December 1849.

C. H. RADIJS,
Apotheker.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eene DOCHTER G. A. WOEST, geliefde Echtgenoot van

A. HOVING.

GRONINGEN, 7 December 1849.

*** Heden beviel van een' ZOON G. WIJNDELS, geliefde Echtgenoot van

J. HOVING.

GRONINGEN, 7 December 1849.

*** Bevallen van eenen *ZOON* M. W. BROUWER—VERKOUTEREN.

OUDKERK, 8 December 1849.

*** Heden zijn getrouwd:

J. R. VAN DER VEER
en
G. BOS.

GRONINGEN, 6 December 1849.

*** Heden ontsliep, in de hope des beteren levens, de Hooggeleerde Heer Mr. CORNELIS DE WAAL, *rustend Hoogleeraar in de Faculteit der Bespiegelende Wijsbegeerte en Fraaije Letteren aan de Hoogeschool te Groningen, Lid van onderscheidene Geleerde Genootschappen, enz.*, in den ouderdom van ruim 78 jaren, hartelijk betreurd door zijne Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen.

AMSTERDAM, 1 December 1849.

Eenige kennisgeving.

*** Heden is alhier, in den gezegenden ouderdom van bijna 75 jaren, zacht en kalm ontslapen onze geliefde Vader, de WelEdel Geboren Heer Mr. WIARDUS HORA SICCAMA, VAN OOSTERBROEK, Weduwenaar vroeger van Vrouwe ODILIA AMELIA Baronnesse RENGERS VAN FARMSUM, laatst van Vrouwe ANNA MARIA CATHARINA MODDERMAN.

Den huize OOSTERBROEK, 4 December 1849.

Mr. D. G. RENGERS HORA SICCAMA.
Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA,
VAN FARMSUM.

*** Heden avond overleed mijne geliefde Echtgenoot ANNA VOS, na eene echtvereeniging van ruim 35 jaren, in den ouderdom van 75 jaren en 4 maanden.

GRONINGEN, 5 December 1849.

A. WESTERHUIS.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 65 jaren, mijne teedergeliefde Echtgenoote, Vrouwe MECHTELD SICHTERMAN, geboren ROIJER.

P. C. A. SICHTERMAN.

ZWOLLE, 5 December 1849.

Eenige kennisgeving

*** GRONINGEN, 6 December 1849. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 79 jaren, Mejufvrouw JOHANNA ALBERDINA TAMMEN, Weduwe van den Heer R. BARKMAN.

*** Heden behaagde het den Alleenwijzen God, door den dood tot zich te nemen mijne dierbare Echtgenoote WIBINA VAN KREGTEN, in den ouderdom van ruim 26 jaren. Vier jaren was zij mij eene trouwe Gade, mij nalatende één Kindje van nog maar 13 maanden.

GRONINGEN, 6 December 1849.

E. DE VRIES.

Eenige kennisgeving.

*** Na eene ziekte van vier weken, overleed heden, tot onze bittere droefheid, ons veel geliefd jongste Zoontje, RUDOLPH CAREL, ruim een jaar en drie maanden oud.

GRONINGEN, 6 December 1849.

IZAÄK H. DE BEER, *Goud- en Zilverwerker.*
HENRIETTE DE BEER—GOSSCHALK.

*** Heden overleed, tot onze innige droefheid, ons jongste Zoontje JAN JACOB TEN CATE, bijna 15 maanden oud.

GRONINGEN, 7 December 1849.

J. D. VISSERING.
T. M. VISSERING, geb. TEN CATE.

*** GRONINGEN, 9 December 1849. Heden overleed, tot onze bittere droefheid, in den jeugdigen leeftijd van bijna zestien maanden, ons hartelijk geliefd jongste Dochtertje SIBENDINA.

Mr. R. IJ. MULLER.
C. H. MULLER—WARMOLTS.

Eenige kennisgeving.

*** **G. B. VAN GOOR**, Boekhandelaar te *Gouda*, heeft uitgegeven en alom verzonden:

P. VAN DER BURG, **SCHETS DER NATUURKUNDE**, *ten dienste der Scholen*, 1ste Stukje met 54 Houtsneê-figuren. *f* 0,40.

De voortreffelijke wijze, waarop de heer VAN DER BURG in zijne *Eerste Grondbeginselen der Natuurkunde*, waarvan reeds een 2de druk bij opgenoemden Uitgever het licht ziet, zich van zijne moeijelijke taak heeft gekweten, deed zeer vele Onderwijzers het verlangen uiten, dat door de zelfde bekwame hand een min kostbaar Werkje vervaardigd wierd, 't welk men *algemeen* den Scholieren als Leer- en Leesboek *in handen* kon geven. Aan dat verlangen heeft de schrijver voldaan met het leveren der bovenstaande *Schets*, die door hare hoogstbevattelijke voorstelling en gemakkelijken stijl gewis aller goedkeuring zal wegdragen.

*** Door den Boekverkooper **P. H. NOORDENDORP**, te *'s Gravenhage*, is uitgegeven en verzonden:

EEN BEELD DER TOEKOMST.

ROMANTISCH GEDICHT

DOOR

A. J. DE BULL;

met acht PLATEN naar TEEKENINGEN van

Ch. ROCHUSSEN.

Gegraveerd door E. VERMORCHEN;

ONTLEEND AAN DE GESCHIEDENIS DER

KERKHERVORMING

EN DIE DER

ONBESLOTENE GEMEENTE TE *UTRECHT*,

TIJDENS

HUIBERT DUIFHUIS.

Gebonden in linnen Band. Prijs *f* 2,90.

*** Aan het PUBLIEK wordt ter kennis gebragt, dat telkens bij INVALLENDEN DOOI, en GUNSTIGE GELEGENHEID met de *ADUARDERZIJL* zal worden **AFGESTROOMD.**

De Secretaris:
P. J. HOOIBOER.

*** De DIRECTIE van het *SCHOUWER ZIJLVEST* maakt bekend, dat, bij INVALLENDEN DOOI, telkens met de *SCHOUWER ZIJL* zal worden **AFGESTROOMD.**

WEHE, 8 December 1849.

Van wege de Directie voornd.,
De Secretaris:
J. VAN JULSINGHA.

Aan de genen, die iets van *AMSTERDAM* hebben te ONTBIEDEN of derwaarts willen VERZENDEN, wordt berigt, dat eerstdaags met **TWEE WAGENS** derwaarts zullen vertrekken de Voerlieden BEKS en VELDKAMP, wonende in de Sledemenderstraat.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG, den 19den December 1849, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime, zeer nette, geheel nieuw vertimmerde BEHUIZING get. H 182 V, met fraaijen TUIN er achter en MANDEELIGEN GANG ter zijde, staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde in de Bloemstraat, te *Groningen*.

II. Eene nieuw getimmerde BEHUIZING met OPENE PLAATS er achter, geteekend H 181 V, staande en gelegen mede aldaar, Oostzijde, naast het vorige perceel.

III. Eene WONING met OPEN PLAATSJE er achter, get. H 178 V, staande en gelegen mede aldaar.

IV. Eene WONING, get. H 147 V, staande Zuidzijde in de Bloemstraat, te *Groningen*.

V. Eene ruime BEHUIZING, get. E 70 V, hebbende BOVENWONING met vrijen Opgang; staande Zuidzijde in de Achter-den-Muur, tusschen de Boteringe- en Kijk-in-'t Jatstraten, te *Groningen*.

VI. Eene WOONKAMER, get. K 124 1° rood, staande Oostzijde in eenen Gang, onmiddellijk achter het vorige perceel.

VII. Eene WOONKAMER, get. K 124 2° rood, staande Zuidzijde naast de vorige.

VIII. Eene WOONKAMER, get. K 124 3° rood, staande Zuidzijde naast de vorige.

IX. Eene WOONKAMER, get. K 125 rood, staande Westzijde in denzelfden Gang.

Alles toebehoorende aan F. W. VAN DER WERFF en Mejufvrouw.

Om te aanvaarden den 1sten Mei 1850, perceel I ook vroeger. — Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG, den 20sten December 1849, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. A. HEIKENS, in de Oosterstraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene nette BEHUIZING met TUINTJE er achter, get. lett. H no. 180 V, staande en gelegen op vrij eigen grond Oostzijde aan het Loopende Diep, bij de Bloemstraat, te *Groningen*.

II. Eene wéldoortimmerde BEHUIZING met OPENE PLAATS er achter, get. Lett. C no. 107 V, staande en gelegen Noordzijde in de Turftorenstraat, te *Groningen*, op eigen grond, wordende door L. REDEKER bewoond.

III. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martinikerk, te *Groningen*, in eene Besloten Bank, ten Oosten van den Predikstoel en ten Zuiden van het Ommelander Gestoelte, get. no. 654.

IV. De EIGENDOM van eene *behuisde Heemstede*, te *Wetsinge* gelegen, bij PIETER ALEFS en Vrouw in gebruik, jaarlijks voor *f* 3—00. — Alles toebehoorende tot de Nalatenschap van wijlen Mejufvrouw de Weduwe H. VAN DER MOLEN.

Om te aanvaarden perceel I den 1sten Januarij 1850; de perceelen II en III den 1sten Mei 1850 en perceel IV dadelijk na den Toeslag.

De perceelen 1 en 3 te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 2—4 uur, doch perceel 2 op den dag van verkoop van 10—12 en van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG, den 28sten December 1849, des avonds te 7 uur, ten Huize van Mejufvrouw de Wedw. BONTEKOE, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene zeer neringrijke **KOOPMANS BEHUIZING**, geteekend Letter U no. 67 V, staande Westzijde in de Heerestraat, te *Groningen*.

II. Een zeer ruim nieuw gebouwd PAKHUIS, staande Noordzijde naast het voorgaande perceel, in de Heerestraat.

III. Eene ruime STALLING, staande achter het eerste perceel, met eenigen OPEN GROND, uitkomende aan het Zuiderdiep.

IV. Eene BEHUIZING, get. Letter X no. 32 V, staande Oostzijde in de Folkingestraat, door de Wedw. COHEN bewoond.

V. Eene ruime BEHUIZING, get. E no. 76, staande Noordzijde in de Achter-den-Muur, tusschen de Kijk-in-'t Jatstraat en de Boteringestraat.

VI. Een akker BOUWLAND, groot 26 R., 30 E., *DE DOB-AKKER*, gelegen op de *Onner Es*. — Alles toebehoorende aan de Erven van den Heer J. VERSTEEGH.

Om te aanvaarden den 1sten Mei 1850. De vijf eerstgemelde perceelen kunnen worden bezigtigd op Maandag en Donderdag vóór den verkoop, des morgens van 10 tot des namiddags 2 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG, den 9den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime KOOPMANS BEHUIZING, get. P 3 V, zijnde thans eene neringrijke **BROODBAKKERIJ**, met Opene Plaats er achter, staande en gelegen op den hoek van den Nieuwen Weg te *Groningen*, door G. H. MIEDEMA in eigendom bewoond. Dit perceel na bekomene regterlijke autorisatie.

II. Eene ruime KOOPMANS BEHUIZING, get. P 18 V, met mandeeligen GANG ter zijde, staande en gelegen Zuidzijde in de Steentilstraat te *Groningen*, door B. HOUWERZIJL in eigendom bewoond.

III. Eene nieuw vertimmerde KOOPMANS BEHUIZING, get. H 55 V, met groot PAKHUIS ter zijde en BLEEKVELD er achter, staande en gelegen Westzijde in de Nieuwe Ebbingestraat, te *Groningen*, door E. SANTEE KOITER en Vrouw in eigendom bewoond.

IV. Eene nette BEHUIZING, get. M 124 V, staande Zuidzijde in de Sint Jansstraat, te *Groningen*, door B. SURINGA in eigendom bewoond.

Alles om te aanvaarden den 1sten Mei 1850.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag des namiddags van 2—4 uur.

VERKOOP VAN EENE BAKKERIJ te KOLLUM.

De Notaris **ANDREÆ**, te *Kollum*, zal, op MAANDAGEN, den 17den December 1849 provisioneel, en den 7den Januarij 1850 finaal, telkens des namiddags te 4 uur, ten Huize van H. WESTRA, in de *Roskam*, te *Kollum*, publiek verkoopen:

Eene **HUIZING** en **BAKKERIJ**, gekwoteerd wijk A no. 32, op den allerbesten stand, tegenover het Logement de *Roskam*, in de Kerkbuurt van *Kollum*, kadastraal bekend gem. *Kollum*, sectie D no. 372, benevens een BLEEKVELD met een SCHUURTJE tot berging van BRANDSTOF daarbij behoorende, alles thans in huur en gebruik bij JOHs. GROENEWOUD, tot den 12den Mei 1850, en alsdan te aanvaarden.

De LOSSE GOEDEREN en BAKKERIJGEREEDSCHAPPEN moeten op taxatie worden overgenomen.

Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven van wijlen A. J. DRENTH en TRIJNTJE JACOBS, in leven Ehelieden, onder *Oldehove*, op DONDERDAG, den 20sten December 1849, des morgens te 10 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Oldehove*, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, no. 112, met derzelver ERF, TUIN en twee Kampjes LAND, staande en gelegen onder *Oldehove*.

Mr. M. DE MUINCK.

*** Na bekomene autorisatie, zal, in den loop van de maand JANUARIJ 1850, dag en plaats nader te bepalen publiek worden verkocht:

I. Eene kapitale **BOERENPLAATS**, no. 39, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR met het REGT DER VASTE BEKLEMMING van derzelver *Erf*, *Tuin* en *Landerijen*, groot min of meer 39 Bunders, staande en gelegen op de *Hoogemeeden*, doende jaarlijks tot vaste huur de som van *f* 211 — 00.

II. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van min of meer 2 Bunders *Land*, op de *Lagemeeden*, vaste huur *f* 8 — 00; door MICHIEL THEMMEN en zijne overledene Echtgenoot JANTJE JANS DE BOER bewoond en gebruikt.

Mr. M. DE MUINCK.

HOUTVERKOOPING.

De Notaris **TADEMA**, te *Oosterwolde*, zal, op DONDERDAG, den 20sten December 1849, des namiddags te 2 uur, in de *Gouden Klok*, te *Oosterwolde*, publiek verkoopen:

123 perceelen, waaronder 175 stuks EIKEN STAMBOOMEN, 3 BEUKEN-, één ELZEN-, 17 KLAPPER-, 7 DENNEN- en eenige SPARRENBOOMEN, en overigens EIKEN- en WEEKHOUT, staande te *Oosterwolde* en omliggende Dorpen; breedvoerig bij Biljetten omschreven, die ten Kantore van den Notaris zijn te bekomen.

*** Mr. **H. VAN BOLHUIS**, Notaris en Procureur te *Leens*, zal, ten verzoeke van K. L. LEWERMAN en Vrouw, op VRIJDAG, den 21sten December 1849, des namiddags te 3 uur, ten Huize van de Wedw. SINIA, te *Bedum*, publiek te Koop presenteren:

Eene kapitale, wélbetimmerde BEHUIZING en SCHUURTJE, CUM ANNEXIS, geteekend no. 211, zijnde eene rijk beklante *SCHOENMAKERIJ*, met den VOLLEN EIGENDOM van derzelver *Erf* en *Tuin*, groot 7 Roed. en 30 Ell., staande en gelegen aan den Provincialen Trekweg te *Bedum*.

Mr. H. VAN BOLHUIS.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Onderdendam*, zal, op DONDERDAG, den 27sten December 1849, des voormiddags te elf uur, in het ZIJLVESTERHUIS te *Onderdendam*, publiek bij Strijkgeld presenteren te verkoopen:

I. Eene HEEREN BEHUIZING, no. 2, met onderscheidene ruime behangen Vertrekken, vele Gerijfelijkheden, Kelder, Put en Regenwatersbak, met annexe SCHUUR tot STALLING voor PAARDEN en KOEIJEN, TUIN en GROND, doende jaarlijks tot huur *f* 3—65. Alles zeer aangenaam gelegen in het midden van het Dorp *Onderdendam*.

II. Pl. m. 2 B. kostelijk *Groenland*, in drie Stukken, aan het Dorp gelegen, zijnde vrij en eigen. — Alles nagelaten door wijlen den Welgeb. Heer H. A. DE SITTER, in leven Rijks Ontvanger aldaar. — De Voorwaarden van Verkoop zullen 8 dagen bevorens ter lezing liggen ten Huize van Verkoop. Informatiën zijn te bekomen, en de Behuizing is dagelijks te zien op Toegangbiljetten, te verkrijgen ten Kantore van den Notaris

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

GROOTE HOUTVERKOO

Op DONDERDAG, den 27sten December zullen, ten overstaan van Mr. **C. E. KNIPHO** Notaris te *Zuidlaren*, worden verkocht:

Pl. m. 500 Stuks, zeer zware EIKEN-, REN- en ESSCHEN BOOMEN, tot alle Timmerwerk, bijzonder tot Scheepsb zeer geschikt; op Stam staande te *Gieten*, zoogenoemde Groote Lemsingszied, nabij den Straatw *Assen* naar *Veendam*, toebehoorende aan de Erv ALINGH, te *Gasselte*, en de Erven J. M. BRAAM *Eext*.

Zamenkomst te *Gieten*, bij JAN HARMS OTTEN morgens precies te 10 uur.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *schoten*, gedenkt, op Dinsdag, den 15den Januarij des avonds te 5 uur, in het hieronder vermelde Log publiek te verkoopen:

Het van ouds gerenomeerd **LOGEMENT** *DE NEDERLANDE* de *Nieuwe Schans*, aan den weg van *Groningen* naar de *Han sche Grenzen* gelegen, met SCH STALLING, HOF en TUIN, thans bewoond do SMIT.

Ingeval het voormelde LOGEMENT *NIET* mogt w VERKOCHT, zal hetzelve dadelijk na afloop der VE GEN voor *DRIE JAREN* worden VERHUURD.

Nadere informatiën ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

UIT DE HAND TE KOO

om op den 1sten Mei 1850 of vroeger te aa den: Een **HUIS**, staande in het Gees Maagdenstraatje, wordende thans bewoond do Wedw. C. J. MEKEL, waarvan doorloopende T WONINGEN, met VRIJEN IN- en OPGANG, word huurd. — Informatie bij den Kagchelsmid H. LUP in de Stoeldraaijerstraat, te *Groningen*.

UIT DE HAND TE KOO

een **TJALKSCHIP**, oud 3 jaren, met d geheele TUIGAADJE, liggende te *Kielster K* Te bevragen bij PIETER P. ZIELSTRA, per aan boord.

UIT DE HAND TE KOO

Een **HEKTJALK** met ROEF, met of OPGOED, groot 40 Roggelasten, laatst be door L. BOS, te *Delfzijl*. Te bevragen bij BODEWES, Scheepsbouwer te *Martenshoek*.

Bij de ondergeteekenden is thans uit Brouwerij, in de Brugstraat, best **KL BIER** te bekomen, hetwelk langen tij der zuur te worden kan liggen.

GRONINGEN, 11 December 1849.

HESSELINK & KOOLMAN.

De ondergeteekende, op eene ev verwachte als onheusche wijze do Firma H. LAGE EN COMP., bij vaarding van den 29sten November aangesproken zijnde tot betaling van *f* 1026.40, zijnd saldo zijner Wijnrekening, groot *f* 1526.40, loopend af den 18den April tot en met den 13den November jaars, aan welke geregtelijke aanspraak door hem oo spoedig is voldaan, met de kosten van den Advoka A. PAEHLIG, ten bedrage van *f* 16.33½ daarenboven, het niet ondienstig, zijne Confraters met deze hande van de genoemde Firma bekend te maken, en hun bevelen, zorg te dragen, dat zij niet ook door zulk verwachte en onheusche bejegeningen, als waaraan blootgesteld geweest, kunnen worden bemoeijelijkt, staat zouden zijn, iemands krediet en soliditeit in te brengen.

GRONINGEN, 8 December 1849.

P. LAMMERSE,
Koffijhuis *de Daniël*

KAMER-, PIANO- EN VUURSCHERME

van **2**, **3**, **4** en meer SLAGEN of BLADEN, zijn vo den en direkt te bekomen in den Behang- en Tapijt van A. GRAVENDAHL,

Kamerbehanger aan de Groote M

De ondergeteekende berigt bij deze, dat gedurende den WINTER, om wat meer W LIEDEN hier ter Stede werk te verschaf daardoor in de gelegenheid gesteld is, tegen buitengewoon verminderden prijs **HEE WINTERKLEEDEREN** te ve digen, waar reeds eene aanzienlijke Partij van gere en een ieder daardoor in de gelegenheid gesteld wordt gen goedkoope prijzen bediend te worden, en waar hi de kwaliteit der Goederen garandeert.

NB. Ook zijn er bij hem verscheidene soorte **HEEREN MODEARTIKELEN** ontvangen, tegen eenen zeer zuinigen prijs **UITVERKOCHT** den; alle prijzen zijn buitengewoon zuinig, à kontant, kend, waarmede hij zich in eens ieders gunst aanbev

A. TEUTEBERG, Oude Ebbingestraat, No.
Mr. Kleermaker en *Winkelier* in *Heeren Manufac*
te *Groningen*.

DAT EEN IEDER PROFITERE!

want nog slechts HEDEN en MORGEN zal de R van den Heer **N. JORGENSEN**, van *Amsterdam* Huize van den Heer FRIGGE alhier uitgepakt blijve een groot Assortement van alle mogélijke soorten GEM TE **WINTER-KLEEDINGSTUKKEN**, di ongeloofelijke spotprijzen uitverkocht zullen worde

---

Eene vette jonge KO

is gisteren geslagt bij den Vleeschhouwer **S TER**, in de Poelestraat.

Er is **VERLOREN**, op VRI MIDDAG tusschen 11 en 1 uur, **Drenthsche Laan**, tusschen *G gen* en *Hardeweer*, onder *Roderwold* **ZILVEREN ZAKHOROLOGIE** in eene REN KAS, voorzien van STALEN KETTING, n OOSTINDISCHE ERWT. — De eerlijke Vinder wordt delijk verzocht hetzelve terug te bezorgen aan den E L. P. DE VRIES, Visscherman, te *Hardeweer*; zu des verkiezende, WEL BELOOND worden.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden: de TWEEDE DRUK

GODSDIENSTIGE EN ZEDELIJKE NOVELLEN

door **C. E. VAN KOETSVELD**, Pred. te *'s Gravenhage*.

Met een fraai Vignet in staal. Prijs *f* **3,25**.

En debiteert bij voortduring:

I. C. E. VAN KOETSVELD, De Oudejaarsavond. Ernstige Lektuur voor de laatste dagen des *derde*, *verbeterde Druk*. Prijs *f* **3,00**.

II. C. E. VAN KOETSVELD, Het Gebed der Godvruchtigen, ons ten voorbeelde bewaard, in de des O. V., 2 deelen, met Vignet. Prijs *f* **5,30**.

III. C. E. VAN KOETSVELD, Het Geloof den Mensch met zich zelven verzoenende, in Leerredenen. Prijs *f*

IV. SCHETSEN UIT DE PASTORIJ TE MASTLAND. Ernst en Luim uit het leven va Nederlandschen Dorpsleeraar; *vierde*, *goedkoope Druk*, in kl. 8vo, met nog twee Schetsen verme Prijs *f* **1,50**.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 14den December 1849, *no.* 100.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van den 12den December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten voortgezet. Het woord hebben gevoerd de heeren: *van Doorn*, *Hengst*, *Smit*, *de Man*, *Westerhoff*, *Borret*, *Groen van Prinsterer* en *Reinders*. De verdere voortzetting dier algemeene beraadslagingen is bepaald op morgen ochtend te elf uur.

De heer *Westerhoff* heeft inzonderheid aangedrongen op eene verandering van het stelsel van uitgaven, zoowel als van dat der belastingen, en heeft verklaard, dat hij een gebouw, 't welk in zijn gevel voert weelde, grootheid, luister, omslag en verkwisting, volstrekt niet langer dan nog een jaar wenscht in stand te helpen houden.

— De van regeringswege ingediende wetsontwerpen tot regeling van de Nederlandsche scheepvaart zijn ten getale van drie, het 1ste tot wijziging der wetten van den 19den Junij 1845 en den 26sten Augustus 1822; het 2de tot afschaffing van doorvoer- en scheepvaartregten, en het 3de tot wijziging der wet van den 14den Maart 1819. De hoofdinhoud komt op het volgende neder:

ONTWERP A. Op het einde van art. 351 der wet van den 19den Junij 1845 wordt bijgevoegd de bepaling, dat: » Gelijke vrijdom » wordt verleend, zoo de aanvoer geschiedt met schepen van zoodanige Staten, waar de Nederlandsche vlag in alle opzigten en bepaaldelijk ook bij de vaart op en van de Koloniën, zoo die voorhanden zijn, op den voet der nationale behandeld wordt, en waar » voorts geenerlei andere differentiële regten, hetzij ten nadeele van » de voortbrengselen der Nederlandsche Koloniën, hetzij ten nadeele » van den aanvoer van Overzeesche waren uit Nederlandsche havens, » geheven worden, dan die, welke ter begunstiging der voortbrengselen van eigen Koloniën en van derzelver regtstreekschen aanvoer » zijn daargesteld;" terwijl alle met deze bepaling strijdige dispositiën » worden afgeschaft."

In het tarief zelf worden vele veranderingen gebragt, waarvan de strekking is, eensdeels om het aan de Nederlandsche schepen daarbij toegekend regt weg te laten, en anderdeels om op enkele artikelen de invoerregten te verminderen.

Van de schepen, ter zee of langs de wadden tusschen de eilanden en de kusten van Vriesland en Groningen het rijk inkomende of uitgaande, wordt geheven een tonnegeld, ten bedrage van 45 c. de ton, bij het eerste uitgaan of inkomen in elk jaar.

Van dit tonnegeld zijn vrijgesteld: 1) Nederlandsche schepen tot de vischvangst gebruikt wordende; 2) alle bijleggers, behoudens het regt des Konings, om deze vrijstelling op vreemde bijleggers gedeeltelijk of niet te doen toepassen, en 3) de loodsvaartuigen.

De Koning behoudt zich voor ten aanzien der schepen van die natiën, waar de Nederlandsche schepen, of de goederen, in Nederlandsche schepen aangebragt of uitgevoerd, aan hoogere regten of lasten, van welken aard ook, onderworpen worden dan de nationale schepen, of de goederen van gelijke soort, in nationale schepen aangebragt of uitgevoerd, of waar de in- of uitvoer van eenigerlei soort van goederen, welke aan de nationale schepen is vrijgelaten, aan de Nederlandsche verboden is, wanneer zulks door de omstandigheden vereischt zal worden, en in het belang van Nederlands handel en scheepvaart wenschelijk zal blijken, maatregelen van wedervergelding te nemen, hetzij door aan de schepen dier natie mede den aanvoer van sommige goederen te ontzeggen, hetzij door die schepen aan een verhoogd tonnegeld, of de goederen in dezelve aangebragt, aan verhoogde invoerregten te onderwerpen; een en ander in dier voege, dat bij de aanwending dier retorsie-middelen zoo veel mogelijk eene volstrekte wederkeerigheid bewaard worde.

ONTWERP B. De heffing der scheepvaartregten, geregeld bij tarief B. en C. der overeenkomst, den 31sten Maart 1831 tusschen de Rijnoeverstaten gesloten en ingevoerd bij koninkl. besluit van den 28sten Junij 1831, alsmede der watertollen op de Geldersche IJssel, vastgesteld bij koninklijk besluit van den 18den Mei 1835, wordt met den 1sten April 1850 gestaakt. De Koning behoudt zich voor deze heffing op nieuw in werking te brengen ten aanzien der schepen van die staten, welke de Nederlandsche vlag, ten dezen opzigte, min gunstig dan de nationale mogten behandelen. Gelijktijdig worden alle doorvoerregten afgeschaft. De Koning behoudt zich voor omtrent den doorvoer van het zout zoodanige voorschriften uit te vaardigen, als noodig zullen blijken, om de ontduiking van den zout-accijns te beletten.

ONTWERP C, *tot wijziging der wet van den 14den Maart* 1819, (*Staatsblad* no. 12), bestaat uit de drie volgende artikelen:

Art. 1. De beide laatste volzinnen van art. 11 der wet van den 14den Maart 1819 (*Staatsblad* no. 12), alsmede de woorden: *en onder geene vreemde vlag navigerende*, voorkomende in art. III 2 dierzelfde wet, worden ingetrokken.

Art. 2. Aan het einde van art. VIII dier wet wordt de volgende volzin toegevoegd:

» Bij de aanvrage van den eersten Nederlandschen zeebrief voor » een buiten dit Koningrijk gebouwd schip, moet de hierboven » bedoelde reederij-cedul, alvorens daarop de zeebrief kan worden » verleend, voorzien zijn van het bewijs van registratie.

» Het regt, deswege verschuldigd, bedraagt, onverminderd het» geen bij de wetten op de registratie voor alle andere gevallen » bepaald is, één ten honderd van de waarde, welke te dien einde, » overeenkomstig de voorschriften van art. 10 der wet van den » 16den Junij 1832 (*Staatsblad* no. 29) door de belanghebbenden » aan den voet der gemelde cedul moet worden uitgedrukt.

» Zoo de ambtenaren, met de heffing van het registratieregt be» last, zich met die opgave niet vereenigen, wordt derzelver bepa» ling overgelaten aan drie deskundigen, waarvan één door de » eigenaars van het vaartuig, de tweede van wege het Rijk, en de » derde door de beide reeds benoemde, of bij verschil door den » president van de arrondissements-regtbank wordt aangewezen."

Art. 3. Deze wet treedt in werking met den 1sten April 1850.

Bij deze ontwerpen zijn onderscheiden tabellen gevoegd, van welke wij, om het belangrijke er van, de volgende overnemen.

Staat, aanwijzende de vermoedelijke geldelijke uitkomsten der voorgestelde wets-ontwerpen, berekend naar de opbrengst der middelen in 1848.

	Nadeelig verschil:	Voordeelig verschil:
Regten op den doorvoer	*f* 97,247	—
Vast regt	7,540	—
Rijnvaart-regten	165,016	—
Watertollen	2,857	—
Nadeelig verschil, voortvloeijende uit de opheffing der differentiële regten op bijzondere artikelen (staat H, kolom 6)	13,448	—
Vermindering der regten op den invoer van scheepsbouwmaterialen	25,113	—
Voordeelig verschil, voortvloeijende uit de opheffing der differentiële regten op bijzondere artikelen (staat H, kolom 5)	—	*f* 93,140
Afschaffing der overige kortingen bij invoer der nationale en daarmede gelijk gestelde vlaggen	—	173,796
Totaal	*f* 311,221	*f* 266,936

Verschil in het nadeel der schatkist.... *f* 44,285.

De minister doet in dit belangrijke stuk opmerken, dat de hoofdstrekking der voordragt is: *bevordering van de belangen des handels door eene zoo volkomen mogelijke bevrijding der scheepvaart van de belemmeringen, welke hare ontwikkeling in onderscheidene bepalingen der bestaande wetgeving ontmoet.* Eene zoodanige bedoeling behoeft wel geene opzettelijke verdediging. Het belang van den handel voor ons Rijk vergt evenmin betoog, als het belang van talrijke en onkostbare scheepsgelegenheden voor den handel. Meer dan ooit echter doet zich in het tegenwoordige oogenblik de behoefte aan zoodanige maatregelen, als nu voorgesteld worden, gevoelen. Bij de ontwikkeling hiervan wordt in de memorie van toelichting gewezen op den invloed, dien de stoffelijke belangen der volken, en daaronder niet het minst de handels-belangen, thans op wetgeving en staatsbestuur uitoefenen, — op de ontwikkeling en de uitbreiding van het handelsverkeer in de laatste jaren, — op den in nog ongekende mate opgewekten handels-naijver tusschen de verschillende natiën, — op het reusachtig spoorweg-net, 't welk in weinige jaren zijne schakels over geheel beschaafd Europa heeft uitgespreid, — op de werkzaamheden der wetgevende vergadering van een naburig rijk (Engeland), waar in korten tijd de grondslagen van het gebouw eener eeuwendurende handels-wetgeving omgekeerd en vernield zijn.

Bij de ontwikkeling der gronden, waarop de voorgestelde vrijheid der scheepvaart, of liever de vrijheid des handels in de keus zijner schepen steunt, doet de minister opmerken, dat de opheffing der differentiële regten, reeds op zich zelve wenschelijk en voordeelig, ten onzent van een nog meer onmiddellijk en dringend belang is geworden, door de wijziging, welke de Engelsche handels-staatkunde onlangs ondergaan heeft. De gelegenheid toch, om aandeel te verkrijgen aan den indirecten aanvoer naar Engeland, en alzoo voor onze scheepvaart nieuwe en gewigtige handelswegen te openen, moet zonder eenig verwijl aangegrepen worden.

Ons voegt een *volkomene* en *onherroepelijke* afstand van de beschermende bepalingen, in onze handels-wetgeving zijn binnen geslopen; eene onverwijlde en onvoorwaardelijke huldiging van het beginsel der vrije scheepvaart.

Zulk een stap raadt ons welbegrepen belang ons in ieder opzigt aan.

Staatkundige overwegingen leiden tot dezelfde uitkomst.

Voor die *volkomene* huldiging van het beginsel der vrije scheepvaart pleit ook niet weinig de bedenking, dat de bescherming, welke de thans bestaande verordeningen aan de Nederlandsche vlag verleenen, in de daad van zeer weinig belang is.

De ondervinding der laatste jaren heeft ruimschoots bewezen, dat de *Nederlandsche* vlag de vrije mededinging verduren kan, zonder zich aan ondergang of kwijning te zien blootgesteld.

Al ware het zelfs, dat de bloei van den inlandschen scheepsbouw werkelijk ernstig bedreigd werd door de toelating van elders gebouwde schepen, ten gevalle van dien bloei, zou de handel, die niet minder belangen raakt en niet minder handen in beweging brengt, niet opgeofferd mogen worden. — Doch de Regering houdt zich overtuigd, dat de nationale scheepsbouw daardoor niet ernstig bedreigd wordt. Intusschen is nu in 't belang van den nationalen scheepsbouw ook vastgesteld: 1) om de regten op den invoer van de voornaamste grondstoffen voor den scheepsbouw tot 1 pc. van de waarde te verminderen; 2) om de elders gebouwde schepen aan eene registratie van den zeebrief; ten bedrage van 1 pc. der waarde, te onderwerpen.

Bij het ontwerp tot afschaffing der scheepvaartregten, en van alle doorvoerregten, heeft de Regering zich voorbehouden, omtrent den doorvoer van het *zout* zoodanige voorschriften te maken, als noodig zullen zijn om de ontduiking van den zout-accijns te beletten.

'S GRAVENHAGE, 10 December.

Voor het provinciaal geregtshof van Zuidholland, kamer van strafzaken, is eergisteren de oppositie behandeld, door den heer *A. van Bevervoorde*, op grond van verkregene verjaring ingesteld tegen de executie van het arrest van dat hof, in dato den 15den April 1848, waarbij hij is schuldig verklaard aan laster tegen den gewezen minister *van Hall*. Nadat mr. *D. Léon* de zaak bepleit had; heeft de advokaat-generaal, mr. *Gefken*, diens gevoelen bestreden, en geconcludeerd dat de opposant verklaard zou worden kwaad opposant, hoofdzakelijk op grond dat de veroordeeling was gebaseerd *alleen* op de artikelen van het strafwetboek nopens de materie van laster; dat in het vonnis van den eersten regter, geconfirmeerd in hooger beroep, slechts bij wijze van dwaling ook de artikelen der speciale wetten van den 16den Mei 1829 en den 1sten Junij 1830 zijn aangehaald; dat art. 462 wetboek van strafvordering spreekt van *jaren*, met betrekking tot de vervolging der straf, en het ongerijmd zou zijn aan te nemen dat de Wetgever voor delicten in de wetten van den 16den Mei en den 1sten Junij 1830 een zoo korten termijn van weigering van slechts zes maanden zou hebben gewild.

Na repliek, heeft de heer *van Bevervoorde* zelf nog kortelijk het woord gevoerd, en getracht zich te vrijwaren van de verdenking, als had hij in deze de policie willen bespotten. Evenmin, zeide hij, had hij de behandeling bij gelegenheid zijner arrestatie aan het tegenwoordig ministerie toegeschreven, maar alleen willen doen uitkomen dat zulks onder het tegenwoordig ministerie had plaats gehad. — De uitspraak in deze zaak is bepaald op den 15den December aanstaande.

AMSTERDAM, 10 December.

Men zegt, dat Z. M. de Koning aan den kunstschilder ridder *N. Pieneman* eene belangrijke bestelling heeft gedaan, bestaande in het portret ten voeten uit, van wijlen Hoogstdeszelfs onvergetelijken Vader *Willem II.* Dit stuk zoude bestemd zijn, om ten geschenke te worden gegeven aan den hertog *van Wellington*.

Het thans, zoo wij vernemen, door voornoemden kunstenaar voleindigde portret van onzen tegenwoordigen geëerbiedigden Vorst, moet in alle deelen een meesterstuk zijn. De Koning heeft toegestaan, dat dit portret, op de kunstzaal *Arti et Amicitiae* zal worden tentoongesteld, voor dat het naar 's Hage wordt gezonden.

— Volgens art. 76 der Grondwet moeten de leden der Tweede Kamer van de Staten Generaal gekozen worden in de kiesdistricten, waarin *het Rijk* verdeeld wordt. Nopens het regt verstand van deze bepaling schijnt zoowel bij het voorloopig kiesreglement als bij de later door het vorig ministerie gedane voordragt der kieswet gedwaald te zijn, daar door hetzelve *het Rijk* niet in kiesdistricten werd voorgedragen, maar wel iedere provincie in het bijzonder, in zoodanige kiesdistricten te verdeelen, werd voorgesteld; ten einde den geest van dat artikel beter na te leven, het provincialisme bij de verkiezingen te weren en het kiesregt meer uitgebreid te maken, heeft het tegenwoordig ministerie besloten, de letter der Grondwet bij de aanstaande voordragt der kieswet te volgen, dat is: *het Rijk* in kiesdistricten te verdeelen, door twee en meer provinciën bij elkander te voegen en over derzelver gezamentlijk grondgebied de kiesdistricten daar te stellen, alsmede om den census aanmerkelijk te verminderen, opdat al de kiezers, die reeds eenmaal gebruik van hun kiesregt hebben gemaakt, in het genot van dit hun burgerschapsregt blijven.

Des betreffende zijn aan de gewestelijke besturen aanschrijvingen gedaan, met last om onderling gemengde commissiën te benoemen, bestaande uit leden van Gedeputeerde Staten van twee of meer aan elkander grenzende provinciën, ten einde in dien geest, naar luid van art. 77, over dezelven de kies-districten, zonder aanzien der wederzijdsche grenzen, voor te stellen, en omtrent de vermindering van den census voordragt te doen.

Van den 12den. Eene telegrafische depêche uit Weenen, d.d. 8 Dec., meldt het volgende:

„ Op dit oogenblik worden hier zes avondbladen, en zelfs de invloedrijke *Presse*, door den militairen gouverneur opgeheven; zij mogen, zoo lang de staat van beleg voortduurt, niet meer verschijnen."

Omtrent de redenen, welke tot dezen bevreemdenden maatregel geleid mogen hebben, wordt niets naders gemeld.

— Volgens berigt uit Parijs van den 10den, was die dag, waarvan aldaar zoo veel verwacht en gevreesd was, gelijk de laatste tijdingen lieten vooruitzien, zeer stil en rustig voorbijgeloopen; elk heeft zijne beroepsbezigheden waargenomen, de winkels, gelijk ook de bureaux van bestuur, zijn geopend gebleven, kortom, de dag is aan gewone dagen gelijk geweest, 's avonds alleen is het door den prefekt der Seine aangekondigde bal gehouden. Den vorigen avond had de voorzitter der vergadering zijn feestmaal gegeven, op hetwelk, benevens den president der republiek, ook de hooge ambtenaren en andere mannen van aanzien tegenwoordig waren. Het diplomatieke ligchaam was er mede, behalve den vertegenwoordiger van Engeland, wegens den rouw, en dien van Spanje, om welke reden weet men niet.

Generaal *d'Herbilton* heeft drie bij den storm van Zaatcha bemagtigde Arabische standaarden naar Parijs gezonden. Men verneemt meer en meer wat de inneming dier op zich zelve zoo onbeduidende plaats ons gekost heeft. Het verlies wordt op ruim duizend man geschat; dus zoo veel, als voor Rome.

BOXMEER, 7 December.

Onze ijverige brigade-kommandant, wachtmeester *Gillet*, door wiens bemoeijing onlangs in dit kanton de Fransche galeiboef *Madieu*, onder den naam van *Antonie Podelli*, werd aangehouden, heeft gisteren onder Sambeek wederom een' vreemdeling doen arresteren, die hoogst vermoedelijk uit een der Pruissische tuchthuizen is uitgebroken. Een nieuwe wenk om naauwkeurig op *vreemdelingen* toe te zien.

ZWOLLE, 10 December.

Uit latere tijdingen, geschreven den 15den November j.l. te Maltha, en in den avond van den 8sten dezer alhier ontvangen, kunnen wij mededeelen, dat de ongesteldheid, welke H. K. H. de prinses *Marianne der Nederlanden* verpligt had, een' geruimen tijd op Sicilië te verblijven, geheel was geweken, zoodat langs de steden Messina en Catania de reis reeds was vervolgd geworden naar Syracuse. — Deze stad, zijnde het laatste punt dat op evengenoemd eiland zoude worden bezocht, was in den avond van den 13den November j.l., door H. K. H. aan boord van het stoomschip *Willem I* verlaten; na eene vaart van twaalf uren arriveerde hetzelve te La Valette op het eiland Maltha. — Aldaar had H. K. H. een hotel betrokken, voornemens zijnde om op dat merkwaardige eiland te vertoeven tot den 27sten November, ten einde met de dien dag vertrekkende Fransche stoomboot naar Alexandrië te varen; — terwijl het stoomschip *Willem I*, waarvan het met den 1sten December j.l. geëindigde huurcontract door H. K. H. niet was verlengd geworden, reeds gereed gemaakt werd tot de terugreis naar het Vaderland. — Van Alexandrië zoude denkelijk langs de Nijl, Caïro worden bezocht; waarna onmiddellijk op Jaffa zoude worden gereisd. — Het geheele reisgezelschap was welvarende en opgeruimd, en hoopte op het H. Kersfeest te Bethlehem te zijn.

ROTTERDAM, 10 December.

Een hoogst zeldzaam feest werd heden in onzen schouwburg gevierd. Mevrouw de wed. *J. H. Hoedt*, geb. *Bingley*, die op elfjarigen leeftijd voor het eerst het tooneel betrad en zich daar sedert zoo zeer onderscheidde, mogt heden hare vijftigjarige verbindtenis aan dezen schouwburg vieren. Als *Dorine* in de *Tartuffe*, het bekende meesterstuk van *Molière*, door *J. Nomsz* in Hollandsche verzen overgebragt, opgetreden, vielen haar nog luide toejuichingen ten deel.

Na de opvoering van het voorstuk, werd de verdienstelijke beneficiante door den directeur van den schouwburg, den heer *A. Peters*, ten tooneele geleid; toen al de overige acteurs zich rondom haar geschaard hadden, rigtte de kunstenares zich tot het talrijk publiek en sprak diep geroerd en met veel hartelijkheid een door den heer *G. van Enst Koning* vervaardigden afscheidsgroet uit. Terstond daarop werd zij door den heer *Peters* toegesproken, die haar daarbij, namens heeren commissarissen en eenige kunstminnaars, eene prachtige werkdoos met goud overhandigde. De feestvierende werd vervolgens nog door anderen harer kunstbroeders hartelijk toegesproken, die, even als twee kunstzusters, hulde bragten aan hare verdiensten. Diep getroffen was vooral de beneficiante, toen haar door den directeur eene gouden kroon op het hoofd geplaatst en haar eikenloof en bloemenkransen overgereikt werden.

Nadat zij het tooneel reeds verlaten had, moest, op luid aanhouden van het tot geestdrift opgewonden publiek, de verdienstelijke tooneelkunstenaresse zich nogmaals vertoonen, om andermaal de hulde der aanschouwers in te oogsten.

Van den 12den. Men verneemt, dat er plan bestaat, om bij de aankomst van den nieuw benoemden kommandant der zeemagt, de heer *van den Bosch*, in Oost-Indie, het aantal oorlogsstoomschepen met een twintigtal te vermeerderen, welker constructie alle van mindere grootte dan de tegenwoordige zal zijn, terwijl het oppertoezigt als hoofd-ingenieur over de machines aldaar te lande op nieuw door den heer *Rennes* zal worden aanvaard, aan welke hooge betrekking eene maandwedde van *f* 1600 verbonden is.

STEENWIJK, 10 December.

In den loop der vorige week hebben diakenen der Hervormde gemeente alhier bij de leden dier gemeente eene buitengewone kollekte gehouden, welke de aanzienlijke som van DUIZEND GULDEN heeft opgebragt.

UTRECHT, 11 December.

Voor eenigen tijd hebben wij melding gemaakt van den aanslag op den heer *P. W. v. d. Weijer* door zijn' bediende *J. J. Molas*. Heden heeft het prov. geregtshof alhier in die zaak uitspraak gedaan, genoemden *Molas* schuldig verklaard aan het moedwillig toebrengen van slagen, stooten en kwetsuren, waaruit eene ziekte en beletsel van te werken is ontstaan van meer dan twintig dagen, en hem diensvolgens *eerloos verklaard* en veroordeeld tot een confinement in een rasp-, tucht- of werkhuis voor den tijd van *vijf achtereenvolgende jaren*, en in de kosten. (*Utr. Ct.*)

ASSEN, 10 December.

De *Dr. Ct.* deelt het volgende mede:

Het plan, om alhier een badhuis op te rigten, schijnt vooreerst niet verwezenlijkt te zullen worden, en zulks doordien degenen, welke voor actiën hebben ingeteekend, het geheel oneens zijn, zoo omtrent de plaats van daarstelling als omtrent de wijze van uitvoering, of nml. het op te rigten gebouw alleen voor badhuis zal dienen, dan tevens om daarin concerten, bals enz. te doen houden; zijnde de verschillende gevoelens niet kunnen vereenigd worden.

— De advokaat-generaal bij den Hoogen Raad, *Gregorij*, heeft den 6den Dec. j.l. conclusie genomen in de bekende zaak van *de Maatschappij tot verbetering van den handelsweg over 't Zwolsche Diep* mede door middel van landaanwinning, tegen *Piet Visscher*, waarin cassatie werd gevraagd van het vonnis van de arrondissements-regtbank te Zwolle van den 2den Mei j.l.; bij dit vonnis was het tolbesluit bestaanbaar verklaard; de advt.-gen. concludeerde tot verwerping der gevraagde cassatie; de hoofdgronden dezer conclusie zijn de volgende: tol is geene belasting; het tolbesluit is wel een maatregel van bestuur, maar niet van *algemeen* bestuur, immers het is niet gegeven voor *alle* stroomen, vaarten, rivieren enz. — De Hooge Raad zal over drie weken uitspraak doen.

In de zaak van *H. Gort* tegen genoemde *Maatschappij* is van het vonnis van het kantongeregt te Vollenhove geappelleerd aan de arrondissements-regtbank te Zwolle, zoodat men voor die regtbank de behandeling dezer zaak spoedig te gemoet kan zien; men zal zich herinneren, dat *H. Gort* *f* 53.07 wegens betaalde tolgelden van de Maatschappij terugvordert, welke ten onregte, op grond van het aangevallen tolbesluit, aan dezelve betaald waren.

— Ten einde dienst te doen als hulp-marechaussée, zullen in de provinciën Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Gelderland worden gestationeerd 1 luitenant, 7 wachtmeesters, 14 korporaals en 71 kavalleristen.

SMILDE, 8 December.

Gisteren morgen ruim zeven uur had men hier het zeldzame gezigt eener ster onmiddellijk bij of aan de maan; weerprofeten noemen zoodanige ster een' verklikker, en voorspellen daaruit groote koude en een' langdurigen winter.

LEEUWARDEN, 12 December.

Gisteren avond half elf was bij geheel betrokken lucht de dampkring zoodanig lichtende, dat men verwijderde voorwerpen zag, even als in de heldere schemering-nachten van den zomer; — wanneer men deze verschijnselen toeschrijft aan de werking van het Noorderlicht, dan moet hetzelve in eene uiterst sterke mate hebben geschenen.

— Men verneemt, dat op Dingsdag, den 18den dezer, wederom eene buitengewone Staten-vergadering zal plaats hebben.

GRONINGEN, 13 November.

Ter waarneming der functiën van chef van den staf der 1ste brigade, 2de divisie infanterie en adjudant bij den kommandant dier brigade, voor den onlangs tot majoor en chef van de 1ste divisie infanterie benoemden kapitein SCHUURMAN, is bestemd geworden de kapitein van den generalen staf KLAPP, die bereids alhier aangekomen en die betrekking heeft aanvaard, waarna de majoor SCHUURMAN naar zijne nieuwe bestemming, Maastricht, is vertrokken.

— Dezer dagen is de tongblaar uitgebroken onder he rundvee op den stal van T. J. HOMMES, landbouwer te Heemen, in de gemeente Termunten. — De aangetaste runderen zijn dadelijk van het gezonde vee afgezonderd, ten einde de verspreiding der ziekte zoo veel mogelijk tegen te gaan.

[De tongblaar heeft zich op onderscheidene plaatsen, vooral in het oosten van dit gewest, geopenbaard. Het is echter, zoo als men weet, eene weinig gevaarlijke ziekte.]

Onder dagteekening van den 2den, heeft Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken de navolgende aanschrijving aan de Gedeputeerde Staten der provinciën gezonden:

„ Krachtens art. 12 der schoolwet van den 3den April 1806, art. 1 van het Koninklijk besluit van den 27sten Mei 1830 (*Staatsblad no.* 9) en art. 6 van het Koninklijk besluit van den 2den Januarij 1842 (*Staatsblad no.* 2) wordt, tot de oprigting van scholen in steden, vereischt de magtiging van het stedelijk bestuur, zonder meer, en ten platten lande de magtiging van het plaatselijk bestuur, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, welke laatste bevoegd zijn, bij weigering van eenig gemeente-bestuur om die magtiging te verleenen, die weigering te handhaven, of wel de oprigting der school in te willigen.

» De vergunning tot oprigting van scholen hangt dus af van de plaatselijke en provinciale besturen.

» Niet zonder grond zou kunnen worden beweerd, dat de uitvoerende magt ten deze aan die besturen toegekend, uit den aard der zaak ondergeschikt is aan de algemeene uitvoerende magt en dat derhalve door den Koning zou kunnen worden bepaald, dat, bij weigering van eenig provinciaal bestuur, om de magtiging tot oprigting eener school te verleenen, hooger beroep op hem zal worden toegestaan.

» Ik acht het evenwel, bij het naderen eener wetgeving op het lager onderwijs, onnoodig zoodanig voorstel aan Zijne Majesteit te doen, doch van den anderen kant zoude het mij zeer aangenaam zijn, indien de plaatselijke en provinciale besturen bij de beoordeeling van aanzoeken tot oprigting van scholen, voortaan, *in den geest der tegenwoordige Grondwet*, *de meest mogelijke vrijgevigheid willen in acht nemen.* Daardoor zou de ongelijkheid ophouden, welke nu bestaat, daar sommige autoriteiten het oprigten van scholen zeer gemakkelijk, anderen daarentegen het moeijelijk maken. Aldus zou tevens gevolg worden gegeven aan de toezegging des gouvernements, om de bestaande wettelijke bepalingen in *den meest milden zin* toe te passen, en de voorstelling eener altijd ondragelijke willekeur worden tegengegaan.

„Ik heb de eer U. E. G. A. te verzoeken, zelve in dezen geest te willen handelen en de plaatselijke besturen uit te noodigen, uw voorbeeld te volgen.”

Ter herinnering diene, dat de stukken van 25 cents, of de zoogenoemde *kwartjes*, op Zondag, den 16den December, *buiten koers gesteld zullen zijn*, en dat dezelve nog *tot en met Zaturdag* aanst. aan de kantoren der ontvangers van de belastingen, en op Maandag en Dingsdag nog bij de Nederl. Bank en bij de betaalmeesters in de arrondissementen, tegen ander geld verwisseld kunnen worden.

In de Provincie Friesland is dezer dagen in werking gekomen een Reglement, tot voorkoming der verspreiding van de besmettelijke longziekte onder het Rundvee. Dat reglement bevat, onder anderen, de volgende bepalingen:

Art. 1. Zoo lang de besmettelijke longziekte onder het rundvee in het Rijk bestaat en zoo dikwijls tot de uitvoering van dit reglement wordt besloten door Gedeputeerde Staten, die insgelijks tot de geheele of gedeeltelijke tijdelijke opheffing daarvan zijn geregtigd, en waarvan telkens bij Publicatie binnen de Provincie, en door middel van drie der meest gelezen wordende dagbladen buiten de Provincie, moet geblijken, mogen de doorvoer en de invoer van rundvee binnen deze Provincie, of zoodanig gedeelte van dezelve, als bij Publicatie wordt aangewezen, niet anders geschieden, dan met inachtneming der navolgende bepalingen.

Art. 2. Tot den doorvoer is benoodigd, de toestemming van het hoofd des Bestuurs van de grensgemeente, binnen hetwelk het rundvee van elders wordt aangevoerd.

Tot den invoer wordt vereischt de toestemming van den Gouverneur of van Gedeputeerde Staten, die, des noodig geoordeeld, daartoe de hoofden der Plaatselijke besturen kunnen autoriseren.

Geene dezer toestemmingen wordt verleend, dan nadat het vee vooraf aan de landzijde, binnen een half uur van de grenzen, en aan de zeezijde, in de eerste haven, waarin het schip zal binnen loopen door eenen Vee-arts is onderzocht en gezond bevonden, en op den linker hoorn of klaauw gemerkt en gebrand, bij doorvoer met de lett. D en bij invoer met de lett. I.

Hij die toestemming tot doorvoer heeft verkregen, mag het vee langs geene andere wegen drijven of uitvoeren, dan die op het biljet, deswege aan hem uit te reiken, zijn vermeld.

Eveneens mag niemand het vee naar eene andere plaats, en langs eenen anderen weg in- en vervoeren, dan waartoe hij de vergunning heeft verkregen.

Art. 3. De eigenaar of vervoerder moet aan de policie, op hare aanvrage, het consent tot in- of doorvoer vertoonen, en is tevens verpligt aan het hoofd van het Plaatselijk bestuur der gemeente, werwaarts het hem is vergund in- of te vervoeren, aangifte te doen van het door hem aangevoerde vee, ten einde hetzelve voortdurend onder toezigt te kunnen houden, of den uitvoer te constateren.

Art. 4. Op het consent van doorvoer zal duidelijk worden vermeld de soort en hoeveelheid door te voeren vee.

Art. 5. Het is verboden vee uit Gemeenten van eenige naburige, besmet of verdacht verklaarde Provincie, te laten weiden in *gemeene* weiden, in de Provincie *Friesland* gelegen. — Rundermest, van buiten de Provincie ingevoerd, mag niet op weidelanden worden gebruikt, ten zij degene, die dezelve invoert of gebruikt, ten genoegen van het Plaatselijk bestuur, het bewijs kan overleggen, dat die mest afkomstig is van vee, waaronder gedurende het laatste jaar de besmettelijke longziekte niet heeft geheerscht.

Art. 6. Wanneer echter eigenaren of gebruikers van aangrenzende landerijen, aan de grenzen, een gedeelte lands, tot hunne boerderijen behoorende, over de grenzen hebben liggen en dit beweiden met eigen vee, uit deze Provincie afkomstig, kan door de Plaatselijke besturen, op aanvrage van belanghebbenden, de wederinvoer van zoodanig vee binnen de Provincie worden vergund.

Tot het erlangen dezer vergunning wordt vereischt, dat de belanghebbenden hun vee, vóór het buiten de Provincie in de weide brengen, aan het Plaatselijk bestuur hunner Gemeente vertoonen, hetwelk daarvan eenen naauwkeurigen staat doet opmaken, houdende getal, soort, geslacht, ouderdom, kleur van haar, en bijzondere kenteekenen, van welken staat telkens dadelijk een afschrift aan Gedeputeerde Staten wordt gezonden.

Wanneer door het Plaatselijk bestuur de wederinvoer is toegestaan, wordt het vee, met de hier boven gemelde staten, naauwkeurig vergeleken.

Op dit vee wordt bij voortduring door of van wege het Plaatselijk bestuur toegezien.

De bedoelde vergunning wordt niet verleend indien op minder dan 5000 ellen afstands van zoodanige boerderij de longziekte aanwezig is.

Art. 12. Zoodra het Gedeputeerde Staten blijkt, dat de longziekte binnen eenige Gemeente dezer Provincie aanwezig is, geven zij, onverminderd de maatregelen, welke tot voorkoming van verdere besmetting, door dooding als anderzins, noodzakelijk worden geacht, last, dat alle runderen in een' en denzelfden stal of weide, binnen welke de longziekte is uitgebroken, zonder uitzondering, in tegenwoordigheid van, en door de zorg van het hoofd of lid des Plaatselijken bestuurs, op de linkerbil als verdacht eene duidelijke letter V te knippen, waarvan de beenen 1 palm lang zijn, en welk merkteeken door den eigenaar duidelijk in stand moet worden gehouden, bij gebreke waarvan het hoofd des bestuurs bevoegd is, hetzelve met de letter V te doen branden; zoodanige stal, land of weide wordt als besmet beschouwd.

Art. 13. Het aldus gemerkte vee mag niet worden rondgeleid, vervoerd, verkocht, of op eenige openbare markten aangebragt, voor en aleer het bepaalde merk bij art. 12 is vernietigd of het rund, met voorkennis van het Plaatselijk bestuur op de regter bil, als gezond, met de letter G zal zijn voorzien.

Art 14. Het Plaatselijk bestuur geeft geene toestemming tot vernietiging van het merkteeken, of geeft het teeken G niet, voor en aleer daartoe de vergunning van Gedeputeerde Staten te hebben gevraagd en bekomen.

Art. 16. Ten einde alle gemeenschap te voorkomen tusschen de beesten, uit besmette stallen of landen, en die, waar geene besmetting plaats heeft, moet het volgende in acht genomen worden.

De eigenaar of bezitter van vee, met de longziekte besmet, is verpligt, op het erf of het land te doen plaatsen een wit bord, bevattende in zwarte letters, groot 5 duimen, de woorden *besmettelijke longziekte*, welk bord voor de belanghebbenden kosteloos bij het Plaatselijk bestuur verkrijgbaar zal zijn, en door hen, op aanwijzing van dat bestuur bestendig zigtbaar geplaatst moet worden, tot dat het merk in art. 14 vermeld is verleend, of wel de vernietiging daarvan bevolen.

Buiten de bevoegde autoriteiten, hunne lasthebbers, den eigenaar of zijne bedienden en huisgenooten, mag niemand zich in de besmette stallen of weiden begeven.

Den Vee-artsen of hen, die het zieke vee mogten behandelen of dooden, wordt uitdrukkelijk verboden, met diezelfde kleederen, waarin zij hunne handelingen hebben verrigt, de erven dier plaatsen te verlaten, maar moeten zich bevorens in de behuizingen van andere kleedingstukken voorzien, en daaromtrent zoodanige voorschriften opvolgen, als de Gouverneur of Gedeputeerde Staten zullen voorschrijven.

Art. 18. Het staat echter aan de eigenaren of bezitters van van besmettelijke longziekte verdachte beesten vrij, dezelve aan hunne huizen te doen slagten, en het vleesch te verkoopen; alles onder navolgende voorwaarden:

a. dat de slagting geschiede in bijwezen van eenen Policie-bediende of Veldwachter, en van eenen Vee-arts of anderen deskundige.

b. dat vooraf aangevraagd en bekomen zij eene schriftelijke permissie van het Plaatselijk bestuur.

c. dat het vee, na bekomen consent, binnen 24 uren worde gedood.

Art. 19. Het gestorven of afgemaakte en voor het verbruik afgekeurde zieke vee moet met de hoorntouwen begraven worden op eenen afstand van zoo vele ellen van de huizen of het huis, als den eigenaar door het Plaatselijk bestuur op zijnen grond, of, bij gebreke van dien, elders, kosteloos zal worden aangewezen, en wel in kuilen minstens 2 ellen diep, waarvan al de aarde weder tot dekking moet worden gebruikt. — Al de uiterlijke bekleedselen moeten mede worden begraven, nadat dezelve door insnijding of op eene andere wijze onbruikbaar zijn gemaakt.

De kuilen zullen in de *eerste vijftig* jaren niet worden geroerd of opgedolven.

Het gestorven of afgemaakt vee mag niet gesleept worden, maar moet naar de kuilen gedragen of gereden worden. — De wagens of karren en de ijzeren stalkettingen moeten worden gereinigd en gezuiverd.

Wanneer een eigenaar of bezitter door het Plaatselijk bestuur voor onvermogend wordt gehouden een en ander te bewerkstelligen, wordt door hetzelve in de uitvoering daarvan voorzien.

Ieder gebruiker van land, waar met de longziekte besmet vee is begraven, moet, wanneer hij ontdekt, dat de grond, waar de bedelving heeft plaats gegrepen, geroerd of opgedolven is, daarvan onmiddellijk kennis geven aan het hoofd van het Plaatselijk bestuur.

Art. 20. Degene die, in strijd met dit reglement, gemelde bepalingen omtrent den in- en doorvoer van het rundvee overtreedt, zal gestraft worden met eene geldboete van *vijfentwintig* tot *vijfenzeventig Gulden*, en bij niet betaling met eene gevangenisstraf van *drie* tot *zeven* dagen.

De overtredingen der overige bepalingen van dit reglement zullen, voor zoo verre dien aangaande niet reeds bij de bestaande wetten is gestatueerd, worden gestraft met eene geldboete van *tien* tot *vijfenzeventig* gulden met of zonder eene gevangenisstraf van *één* tot *zeven* dagen.

Z. M. heeft aan M. P. Starke op verzoek eervol ontslag verleend als 1ste luit. bij de rust. schutt. in de provincie Groningen; en bij die schutt benoemd tot 2den luitenant kwart. met den personelen rang van 1sten luit. jhr. mr. W. J. Hora Siccama; tot offic. van gezondh. der 3de kl. S. K. de Waard; tot kapt. J. van der Heide; tot 1sten luit. jhr. mr. R. M. A de Marees van Swinderen van Allersma; tot 2de luits. F. Homan, G.z., E. J. Hemsing, J. K. de Waard en S. Bennema; tot 1sten luit. jhr. mr. W. C. A. Alberda van Ekenstein; tot 2den luit. jhr. mr. J. J. A. Quintus; tot kapt. J. van Ham; tot 1sten luit. M. P. Glas; tot 2de luits. J. D. van der Tuuk en G. Boss; tot kapt. J. P. Torrenga; tot 1sten luit. G. H. Zuidema; tot 2de luits. J. J. Leima en P. J. van Ham; tot 1sten luit. B. B. Westendijk; tot 2den luit. H. H. Willemsen; tot 2den luit. kwart. met den personelen rang van kapt. J. Bakker; tot kapt. J. Beckeringh; tot 1sten luit E. R. Sinia; tot 2den luit. A. F. Krijthe; tot kapt. H. Kappelhof; tot 1sten luit. G. P. Nienhuis; tot 2de luits. L. J. Wessels en R. Wiersema; tot 1sten luit. P. Vinckers; tot kapt. mr. A. Trip; tot 1sten luit. E. H. Stbeeman; tot 2den luit J. E. Hesse; tot 1sten luit. mr. W J. Feith; tôt 2den luit. mr. B. Haitzema Viëtor; tot kapt. J. J. H. de Ponthiër; tot 1sten luit. R. Lanckhorst Koning; tot 2den luit. G. H. Diddens.

Door den minister van binnenlandsche is tot conrector bij het gymnasium te Harderwijk benoemd de heer *J. H. Schuurmans Stokhoven*, doctor in de letteren.

Door Z. Exc. de minister van binnenl. zaken zijn voorloopig en zonder eenig genot van bezoldiging (tot na de definitieve beslissing hieromtrent der Kamers), benoemd heeft tot stenographen voor de beide Kamers der Staten Generaal, de heeren 1). *Iz. J. Lion*; 2). *F. Steger*; 3). *A. Keller*; 4). *J. Ising*; 5). *Halle*; 6). *Bool*; 7). *Busser*; en 8). *van Heuven van Staerlinge.*

Naar aanleiding eener missive van den minister van binnenl. zaken zijn de gemeentebesturen verzocht, om voortaan bij het doen van voordragten ter vervulling der betrekking van secretaris in hunne stad of gemeente, krachtens art. 68 van het reglement op het bestuur der steden, en in het geval, bedoeld bij art. 97 van het reglement op het bestuur ten platten lande, opgave te doen van de bevolking, en om ten dien einde den staat van voordragt, bedoeld bij de circulaire van den 4den Januarij en van den 16den Augustus 1842, aan te vullen met eene nieuwe kolom, ten opschrift hebbende het woord *bevolking*, en geplaatst onmiddellijk vóór de kolom van *aanmerkingen en advies.*

Het stoomschip *Willem I*, kapit. *Savert*, hetwelk H. K. H. Prinses *Marianne* tot op het eiland Sicilië heeft gebragt, is den 8sten December te Plymouth aangekomen.

In Utrecht worden van wege de *Vrouwen-Vereeniging tot het verschaffen van werk aan behoeftige huisgezinnen* aldaar, dezer dagen de stads bruggen en stegen schoongemaakt door ambachtslieden, welke thans zonder werk zijn, terwijl ook reeds een aanvang is gemaakt met het vegen der kerkpleinen, welke werkzaamheden men gedurende den winter hoopt voort te zetten. De leden dezer Vereeniging stellen zich voor, op deze zoo nuttige en doelmatige als elders navolgenswaardige wijze werkzaam te blijven.

Voor eenige dagen is bij den heer J. Feenstra, goud- en zilversmid te Sneek, ontvangen een gouden Willem van 1816, zoodanig besnoeid, dat het geheele randschrift verdwenen was, uitgezonderd de twee letters G O en het teeken, dat bij dit randschrift tot punctum dient.

Den 6den Dec. is de bekende kunstschilder Johannes van Ravenzwaay, G.z., van Hilversum, in den ouderdom van 34 jaren, te Boppart, overleden.

De Keizer van Rusland had in de maand Mei van 1843 den bouw bevolen van een *Natuurkundig Observatorium* bij het Instituut van het korps Berg-Ingenieurs, ten einde natuurkundige waarnemingen te doen. Deze bouw is nu onlangs voleindigd, en de minister van financiën heeft het ontwerp van reglement voor het Observatorium den Keizer voorgelegd, hetwelk den 13den April j.l. door Z. M. is bekrachtigd. — Dit met het korps Berg-Ingenieurs in verbinding staande Observatorium staat onder opzigt van den minister van financiën, als directeur van dat korps, en heeft tot doel „Natuurkundige waarnemingen en onderzoekingen in den uitgebreidsten zin.” Het Magnetische en Meteorologische Observatorium des Berg-Instituuts, als ook alle andere bij het bestuur van het bergwezen bestaande Observatoriën, zijn aan dit hoofd-observatorium ondergeschikt. — De directeur is belast om ook den voortgang en de ontwikkeling der Natuurkundige wetenschappen in Europa te volgen, en zal tot dat einde met de geleerden in alle landen eene briefwisseling onderhouden, en deel nemen aan alle ondernemingen, welke buitenlands ter bevordering der Meteorologie en ter onderzoeking van het Aardmagnetismus ondernomen worden. De directeur moet jaarlijks verslag geven van de gedane waarnemingen en onderzoekingen aan den minister, welk verslag zal gedrukt en aan alle Universiteiten en uitlandsche Observatoriën kosteloos gezonden worden.

Het Schoolwezen in Oostenrijk.

Het schoolwezen in Oostenrijk is een ware Augiasstal. Leo Thun schijnt ernstig besloten denzelven op te ruimen; doch die zaak zal verbazend moeijelijk en langzaam zijn De verbetering van de schrikkelijk verwaarloosde Universiteiten zal nog het gemakkelijkste zijn; doch de zaak wordt moeijelijker, hoe meer men naar de reorganisatie der volksscholen overgaat, dewijl dezelve in handen der geestelijken volkomen zijn verwaarloosd. Om in het gebrek aan onderwijzers of paedagogisch en wetenschappelijk gevormde gymnasie-leeraars te voorzien, heeft men aan de Weener universiteit een philologisch seminarium met stipendia opgerigt, en aan alle overige universiteiten des lands wil men dit voorbeeld volgen. Het seminarium te Weenen heeft prof. Bonitz, een Pruis, tot hoofd. — Ook de benoeming van dr. Tomaschek tot ministeriaal-raad bij het ministerie van eeredienst. geeft veel hoop, dat het onderwijs zal verbeterd worden. — Het lager onderwijs is in een' zoodanig verwaarloosden toestand, dat men wel 10 jaren zal noodig hebben, alvorens het met dat in Duitschland kan vergeleken worden.

De heer J. C. Perk, te Delft, heeft onlangs aan de voornaamste eeders onzes lands eene circulaire gerigt, waarin hij zijn voornemen te kennen geeft om eene maatschappij van onderlinge verzekering op zeeschepen op te rigten. Hij noodigt de reeders uit, daarin deel te nemen. Volgens de circulaire, bestaat de Nederlandsche koopvaardij-vloot uit ongeveer 500 fregat-, bark-, brik- en schooner-schepen, met 1000 galjoot-, kof-, tjalk-, smak- en hoekerschepen; dus te zamen uit bijna 1500 kielen, welke kunnen gerekend worden (met hun tuigaadje, inventaris en uitrusting) eene waarde te bezitten van ongeveer honderd millioen guldens; terwijl men gerustelijk mag aannemen dat aan die vloot jaarlijks, wegens verlies en avarijen (door de assuradeurs te vergoeden), niet zóó veel schade wordt geleden, of die zal ruimschoots met een millioen guldens kunnen worden bestreden; zoodat bij eene algemeene onderlinge verzekering deze schade naauwelijks 1 pCt. in het jaar kan bedragen, waarvoor dan de schepen zoowel op de uit- als tehuis-reis, buiten- en binnen-gaats, op de timmerwerven en in de havens of andere ligplaatsen, tegen alle mogelijke onheilen van water, wind en vuur zouden zijn verzekerd. (*H. B.*)

Met genoegen kunnen wij melden, dat het Koninklijk Instituut te Manchester, onder bescherming van Engelands Koningin staande, onlangs eene openbare hulde bewezen heeft aan een' der beroemdste Nederlandsche schilders.

Algemeen bekend is het, dat gemeld Instituut slechts een' enkelen gouden eerepenning uitlooft voor de best erkende schilderij der aldaar gehouden tentoonstelling, zonder aanzien of het stuk een binnen- of buitenlandsch gewrocht is.

Onder de vele, aldaar ten toon gestelde schilderstukken, is dat van onzen landgenoot, den heer P. van Schendel, *Hortheliu*s voorstellende, verre weg als het beste erkend en derhalve aan genoemden schilder de gouden eereprijs toegekend.

Eene schoone eer voor dien grooten meester, en daarbij een doorslaand bewijs, dat de Nederlandsche schilderkunst ook in het naijverige Engeland naar waarde geschat wordt.

Het bekroonde stuk is bereids door een Engelsch liefhebber aangekocht. (*Bred. Ct.*)

Het is niet onbelangrijk na te gaan, welke uitbreiding het Russische rijk in de laatste 400 jaren, zoowel ten aanzien van bevolking als van oppervlakte ondergaan heeft.

Onder Iwan I, in 1462, was Rusland 18,494 vierkante mijlen groot, en bij zijn' dood, in 1505, 35,137; bij den dood van Iwan II, in 1584, 125,465 vierkante mijlen. Bij de troonsbestijging van Peter I, in 1689, eene bevolking van 16 millioen zielen en eene oppervlakte van 236,900 vierkante mijlen De bevolking bedroeg in 1763, bij de troonsbestijging van Catharina II, 25 millioen zielen en de grootte 319,538 vierkante mijlen; bij haren dood, in 1796, eene oppervlakte van 331,830 vierkante mijlen en eene bevolking van 30 millioen inwoners. Bij den dood van Alexander, in 1826, 55 millioen zielen en eene oppervlakte van 367,494 vierkante mijlen. En tegenwoordig 400,000 vierkante mijlen en 62 millioen inwoners.

Kerknieuws.

Wij vernemen, dat ds *A. de Ronde Bresser*, pred. te Oud-Beijerland, voor het op zijn' wel-eerw. uitgebragt beroep naar Numansdorp, gezegd de Buitensluis, heeft bedankt.

Meppel, 9 Nov. Heden morgen is bij den kerkeraad der Herv. gem. het berigt ontvangen, en daarna der gemeente bekend gemaakt, dat de beroepene leeraar *A. W. Kamp*, predikant te Zwartsluis, de beroeping herwaarts, onder inwachting der kerkelijke en koninklijke approbatiën, heeft aangenomen.

Amsterdam, 12 December. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het verleend emeritaat aan den weleerw. heer C. G. Mrrkus, heeft de kerkeraad der Waalsche gemeente alhier opgemaakt het volgend viertal, naar alphabetische orde gesteld, ten einde daaruit op den 2den Januarij aanstaande een beroep te doen, te weten: de heeren P. H. O. Deeleman, pred. te Zwolle; F. C. van Goens, te Leiden; V. H. Guye, te Groningen, en P. J. Marcus, te Rotterdam.

Kunstnieuws.

Groningen. Tot ons leedwezen vernemen wij, dat de Nederlandsche kunstenaar, de heer S. Lantinga, dezen winter zijne laatste kunstreis denkt te doen; wij zeggen, tot ons leedwezen, want wie toch van het beschaafde en kunstminnend publiek heeft niet een' of meer avonden onder het bewonderen van 's mans onnavolgbare talenten met het grootste genoegen doorgebragt; voorzeker allen. Hij, die bij het uitoefenen der lachwekkendste toeren, van welken aard ook, tevens den fatsoenlijken, wel opgevoeden en denkenden man verraadt, paart aan zijne onderhoudende gesprekken tevens iets nuttigs, zoodat men zich verzekerd kan houden, dat hij dan hier, dan elders, niet alleen aan zijne aanschouwers een' gepast vrolijken avond, maar ook voor velen, en wel hoofdzakelijk voor den minder beschaafde, een' nuttigen avond heeft verwekt. Maar moge het ons leed doen, na dezen winter 's mans talenten niet weder te kunnen bewonderen, het verheugt ons, dat hij, als Groningerlander van geboorte, deze zijne laatste kunstreis aan deze provincie zal besteden. Wij twijfelen dan ook geenszins, dat daar, waar hij zich zal doen hooren, een ieder met de belangstelling, welke zoowel zijn persoon als zijne kunst verdient, hem te gemoet zal zien. (*Ingezonden.*)

(*Ingezonden.*)

Het oordeel der Geneeskundige Courant over kroegen.

In no. 25 der *Geneeskundige Courant*, die geen afschaffingspapier is, maar een weekblad alleen door geneeskundigen geschreven en voor hunne kunstgenooten bestemd, en die derhalve in deze zaak als geheel bevoegd en onpartijdig kan beschouwd worden, lezen wij, onder het opschrift *kroegen*, het volgende:

„Wij moeten er op aandringen, dat men waakzaam zij op het *groote* nadeel, dat de kroegen aan de algemeene gezondheid toebrengen. Het ligt geenszins in ons plan, om op den zedelijken en maatschappelijken kanker te wijzen, die in deze holen des verderfs en der losbandigheid geboren wordt en rusteloos voortwoekert — de droevige ondervinding heeft hierop reeds lang haar zegel gezet, — en schande dale op het hoofd van alle philantropen, die dit allerbelangrijkste punt zoo verre verontachtzaamd hebben! — Te midden toch van den bloei der beschaving, te midden van de groote opofferingen, die de maatschappij zich getroost voor het heil harer minder bevoorregte leden, te midden der staatkundige en natuurlijke rampen, die in den jongsten tijd de aarde teisterden, gaat een steeds toenemend getal van kroeghouders voort, om, tegen betaling van eenige stuivers aan de schatkist, hunne rampzalige verblijven te leenen aan een troep onverlaten, die den zuur gewonnen penning aan den schadelijksten aller dranken verbrassen, en zich met hun gezin een wis verderf berokkenen. Gaat slechts des Zondags deze onzalige uitspanningsoorden voorbij, en de pestwalm, die u reeds door deuren en vensters tegendringt, zal u het onreine en den mensch onteerende vermaak boodschappen, waaraan oud en jong, gehuwd en ongehuwd, arm en bemiddeld, zich daar binnen overgeeft. En als gij de zotte menigte ontmoet, die daar het brood der kinderen en de welvaart der huisgezinnen verzwolgen heeft, dan zal de wilde en schier krankzinnige uitdrukking, die op het woeste gelaat te lezen staat, u kunnen leeren, tot hoe vele andere ondeugden deze verdierlijkte menschen ook in staat zijn. — Doch dit onloochenbaar nadeel der kroegen voor zedelijkheid en stoffelijke welvaart daargelaten, leert ons de ondervinding dagelijks meer en meer, dat het misbruik van sterken drank niet alleen de voorbeschiktheid tot de Cholera verhoogt, maar hem, die zich daaraan overgeeft, schier *zeker* ten grave sleept, wanneer hij eenen aanval dier ziekte heeft door te staan Het is derhalve van het hoogste belang niet alleen, maar tevens een dure pligt, dat men, door de kroegen aan sterke beperkingen te onderwerpen, aan het volk de gemakkelijke gelegenheid beneemt, om zich aan zuiperij en nachtelijke zwelgerijen over te geven. Aan eene landswet op dit punt, die zeer gemakkelijk ware uit te voeren — b. v. door eene aanzienlijke verhooging van het patent — en die met den tijd niet *kan* of *mag* uitblijven, is voor 't oogenblik niet te denken, en dit zoude ook, wanneer er periculum in mora is, een veel te omslagtige maatregel zijn; doch de plaatselijke besturen zelve hebben het middel in de hand, om de heillooze verhouding der kroegen te fnuiken. Aan hen toch komt het regt toe, om policie-verordeningen uit te vaardigen, en hierdoor het openen en sluiten der kroegen aan vaste uren te onderwerpen. *Zij* kunnen hunne agenten belasten, niet alleen om te waken dat deze verordeningen stiptelijk achtervolgd worden, maar ook dat niemand zich daar aan geweld of wanorde schuldig maakt; terwijl de nabijheid van den dienaar der policie zelfs aan den overmoedigsten zwelger altijd eenigen eerbied zal inboezemen.

„Opdat echter de plaatselijke regeringen van het hooge gewigt mogen doordrongen worden, dat het beperken en bewaken der kroegen op de openbare gezondheid uitoefent, behooren zij hierin door de geneeskundigen zelve voorgelicht, en daartoe ten strengste aangespoord te worden.

„Gij dus, geneeskundige kringen, of vereeningen van *Nederland!* uwe statuten hebben het gezegd, *dat gij op den openbaren gezondheidstoestand een waakzaam oog zult houden, en omtrent de daartoe betrekkelijke maatregelen aan de autoriteiten de noodige voorstellen zult doen*, — brengt thans dit prijzenswaardig voornemen in toepassing, en geeft, met ernst en waardigheid, aan uwe respective overheden de noodzakelijkheid te kennen, van eene beperking der kroegvermaken in het belang der algemeene gezondheid, haar wijzende op de jammerlijke gevolgen, die deze op de kracht en de uitbreiding der Cholera uitoefenen. Hoort men u en volgt men uwe raadgevingen op, dan zult gij al het genot van de zelfvoldoening smaken, die gewoon is op goede daden te volgen, en de belangrijkheid der geneeskundige vereenigingen eenen nieuwen steun hebben gegeven. Hoort men u niet en slaat men uwe raadgevingen in den wind, klaagt dan het onwillige bestuur voor het oog der wereld aan, en stelt u tevreden met het bewustzijn van naar behooren uwe pligten, de pligten uwer kunst, vervuld te hebben.”

Lijst der Nederlandsche schepen welke de Sond gepasseerd zijn.

29 Nov. Verstok, Vrouw Jacoba (Pekela), v. Dantzig n. Harlingen.
Posta, Marta Alida (Pekela), v. Riga n. de Maas.
de Ruyter, Magritha Sebina (Groningen), v. Klöge n. Jersey.
2 Dec. Wolthekker, Sophia Clasina (Groning.) v. Koningsb n. Antw.
Smaal, Jantina Catharina (Delfzijl), v. Koningsb. n. Antw.
3 — Jonker, Riga (Rotterdam), v. Riga n. Rotterdam.
Pinksterboer, Gezina (Veendam), v. Riga n. Antwerpen.
Singer, Annetta (Amsterdam), v. Memel n. Leith.
Kolk. de jonge Boll (Veendam), v. Danzig n. Amsterdam.
Borst, Catharina (Nieuwe Diep), v. Dantzig n. Groningen.
Bieze, Vriendschap (Sappemeer), v. Dantzig n. Groningen.
Ottens, Joseph Marianne, van Dantzig naar Stockholm.
4 — Valk, Alberdina Gesina, van Dantzig naar Engeland.
Zoutman, Geertruida, van Dantzig naar Amsterdam.
Poppens, Hillegonda Ida, van Riga naar Rotterdam.
Mulder, Fecken Jantina, van Riga naar de Maas.
Paap, Margarieta, van Elbing naar Engeland.
van Wijk, Jennij (Amsterdam), v. Dantzig n. Bordeaux.
Porter, Ida Maria (Amsterdam), v. Memel n. Hull.

De Wind den 29sten November Z.W., N.W.; den 2den December O.N.O.; den 3den Z.O.

Te Groningen, bij C. M. van BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker